

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Освітня програма	47998 Психологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	053 Психологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	47998
Назва ОП	Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Попович Ігор Степанович, Подорожний Вадим Григорович, Корнієнко Інокентій Олексійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	18.05.2021 р. – 20.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitno_naykovi_programu/2020/Psihologia.pdf
Програма візиту експертної групи	http://smc.hnpu.edu.ua/files/Akredytatsiya/Psyhology/Programa_vizitu.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

За підсумками роботи ЕГ, під час вивчення нормативних документів, матеріалів сайту Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, матеріалів наданих на запит ЕГ, дистанційного онлайн-візиту, встановлено, що мета й цілі освітньо-професійної програми “Психологія” з підготовки докторів філософії за спеціальністю 053 Психологія (далі – ОП), відповідають місії й стратегії Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, (далі – ХНПУ). Структура та зміст ОП в цілому відповідають вимогам національної рамки кваліфікацій, третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти, законодавства та предметній області спеціальності. Особливість програми конденсується у тому, що будучи носієм багатой наукової спадщини і традицій Харківської школи психології, вона забезпечує поєднання теоретико-методологічних, практико-прикладних аспектів психології на засадах компетентнісного підходу, оволодіння інноваційними методами професійної діяльності, що враховують новітні тенденції розвитку соціогуманітарних дисциплін та в комплексі забезпечують багатопрофільність підготовки фахівців-психологів. Особлива увага даної ОП спрямована на підготовку психологів з набуттям компетенцій, які є необхідними для роботи в закладах вищої освіти. Установчі та нормативні документи, надані експертам, а також уточнені в процесі експертизи фактичні дані щодо організації освітнього процесу в ХНПУ підтверджують можливість підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем навчання за ОП “Психологія” спеціальності 053 Психологія на якісному рівні. Навчання та викладання за освітньою програмою реалізується за допомогою принципу студентоцентрованого підходу; вдало підбрано форми та методи освітньої діяльності. У ХНПУ створено умови для вступу, навчання та соціального забезпечення здобувачів вищої освіти. Кадровий склад НПП та належне організаційне, навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення дозволяють забезпечувати надання високоякісних освітніх послуг, як і якісну освітню, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти за даною ОП. Зміст ОП загалом відповідає науковим інтересам здобувачів і уможливує їх підготовку в повному обсязі до науково-дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за фахом. Наукова діяльність здобувачів в цілому корелює з напрямом досліджень наукових керівників. Експертна група констатує, що освітня програма та освітня діяльність за нею відповідають критеріям акредитації. Наявність зауважень до певних її аспектів не мають суттєвого впливу на якість реалізації ОП і носять рекомендаційний характер. Перспективами розвитку даної ОП є подальша інтеграція у міжнародну спільноту шляхом більш ширшого залучення здобувачів до міжнародних спільних проєктів і програм.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Освітня програма враховує здобутки Харківської школи психології, які визнаються та використовуються як цінні ресурси особистісно-професійного розвитку психолога-практика й психолога-дослідника, враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, а також досвід аналогічних іноземних освітніх програм, створює і підтримує якісний освітній простір з урахуванням інтересів та потреб стейкхолдерів з метою підготовки фахівців третього освітнього рівня, готових до наукової та педагогічної діяльності. На ОП наявна прозора система інформування здобувачів про освітній процес; застосовується інформативна і сучасна форма анотації/презентації силабусу, яка була розроблена на підставі вивчення зарубіжного досвіду, показова політика формування індивідуальної освітньої траєкторії, яка забезпечує вибір ОК з широкого набору, що поєднує не тільки інші освітні програми третього (освітньо-наукового) рівня, але і ОК нижчих рівнів та навіть інші заклади освіти. Проводиться велика кількість анонімних анкетувань з питань задоволеності здобувачів методами, прийомами навчання, молодіжної політики, менеджменту і кадрового забезпечення, наукової та інноваційної діяльності, організації дистанційного навчання та ін., що дозволяє адміністрації отримувати вичерпний зворотний зв'язок від різних стейкхолдерів. Розгалужена соціальна інфраструктура, наявність психологічної служби та унікальних об'єктів, таких як “Дитяча кімната”, сприяють додатковій організаційній та соціальній підтримці здобувачів. Створені достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами та для осіб, які потребують додаткової тимчасової чи постійної підтримки. Функціонування наукових шкіл кафедри психології, наявність фахового видання категорії “Б” Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди “Психологія”, досвід організації конференцій та відповідність освітніх компонентів напрямом досліджень здобувачів, їх участь у наукових об'єднаннях при випусковій кафедрі, забезпеченість можливості участі здобувачів у зарубіжних конференціях, як і практика їх стажування за кордоном забезпечують повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності майбутніх науковців та фахівців закладів вищої освіти. Загалом, у межах ОП створено освітній простір, який задовольняє вимоги та потреби здобувачів і НПП, що залучені до навчання та викладання на ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Заявлена унікальність не артикульована у ОП – рекомендовано наголосити на унікальності даної ОП у її змісті; недосконала практика залучення здобувачів та органів студентського самоврядування до обговорення ОП – рекомендовано вдосконалити політику взаємодії з стейкхолдерами задля розширення їх можливості впливу на процес перегляду та вдосконалення ОП; регіональний контекст не простежується у змісті ОП – розглянути можливість виокремлення регіонального аспекту даної ОП за потреби. Невелика кількість ЗК не розкриває увесь спектр загальних компетентностей, які можливо отримати у процесі опанування ОП – рекомендовано розглянути можливість розширення переліку ЗК. Обмеженість досвіду здобуття здобувачами неформальної освіти –

рекомендовано впровадити заходи популяризації неформальної та інформальної освіти, дубляж програмою додаткового випробування змісту основної програми вступного випробування – рекомендовано розвести за змістом наведені два випробування. Обмеженість досвіду академічної мобільності здобувачів – рекомендовано запровадити дієві програми академічної мобільності. Щодо невпевненості здобувачів на фокус-групах у питаннях перевірки робіт на плагіат та інших політик щодо забезпечення дотримання академічної доброчесності – рекомендовано продовжити роботу стосовно популяризації академічної доброчесності серед здобувачів. Відсутність власних програм підвищення кваліфікації та професійного розвитку НПП та неформалізований механізм стимулювання розвитку викладацької майстерності спричинили рекомендації щодо впровадження таких програм та формалізації механізму стимулювання розвитку викладацької майстерності через вдосконалення локальних актів ЗВО, які регулюють критерії стимулювання НПП. Відсутність спеціалізованої психологічної лабораторії для здійснення наукових досліджень – рекомендовано розглянути можливість створення такої лабораторії; відсутність у НПП та здобувачів чіткого розуміння алгоритму діяльності у корупційних випадках, сексуальних домаганнях та протидії їм, зумовлює рекомендацію щодо посилення просвітницької роботи серед персоналу та здобувачів щодо даних питань. Нерозробленість чітких механізмів реагування на виявлені недоліки ОП – рекомендовано конкретизувати механізми реагування на виявлені в ОП недоліки. Наявна система зворотного зв'язку стосовно проєктів ОП не дає можливості бачити вже наявні пропозиції і обговорювати їх онлайн – рекомендовано удосконалити систему обговорення проєктів ОП так, щоб забезпечити таку можливість. Обмеженість залученості наукових керівників та здобувачів до виконання спільних міжнародних дослідницьких проєктів – рекомендовано долучатися до виконання спільних міжнародних дослідницьких проєктів. Не урегульованість внутрішніми нормативними документами унеможливлення призначення порушника правил академічної доброчесності науковим керівником здобувача спричинило рекомендацію щодо удосконалення нормативних документів для забезпечення унеможливлення такого призначення.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОП є підготовка освіченого, висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця-громадянина зі ступенем доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 053 Психологія, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної та практичної діяльності у сфері теоретичної, прикладної та практичної психології, а також викладацької роботи у закладах вищої освіти. Як зазначено у самій ОП, до особливостей віднесено здатність забезпечення системності знань та навичок в галузі психології, володіння сучасними психотехнологіями та специфічними компетентностями психолога-дослідника, поєднання теоретико-методологічних і практико-прикладних аспектів психології на засадах компетентнісного, діяльнісного та системного підходів, оволодіння інноваційними методами професійної діяльності, що враховують новітні тенденції розвитку соціально-гуманітарних дисциплін та в комплексі забезпечують необхідну багатопрофільність підготовки фахівців-психологів. Врахування особливостей Харківщини як багатокультурного регіону – наукового, культурного, освітнього центру, багатокультурності сучасного освітнього простору та здобутки Харківської школи психології визнаються та використовуються як цінні ресурси особистісно-професійного розвитку психолога-практика і психолога-дослідника як освіченого фахівця-громадянина, інтелектуала, патріота – віднесено до унікальності ОП й зазначено у відомостях СО. Встановлено відповідність цілей ОП та місії ЗВО, які визначено в таких документах: “Статут ХНПУ імені Г. С. Сковороди” (<https://cutt.ly/obClIjS>), який апелює до “забезпечення умов, необхідних для здобуття особами вищої освіти і проведення наукових досліджень”, “Стратегія розвитку ХНПУ імені Г. С. Сковороди на 2021-2025 рр.” (<https://cutt.ly/KbClzTK>), яка апелює до “формування освіченого українця – громадянина, патріота, професіонала, носія культури – шляхом удосконалення змісту науково-методичного супроводу якості педагогічної освіти і фундаментального оволодіння мистецтвом навчати й виховувати інших”. Цілі ОП в цілому відповідають місії ЗВО, конкретизують її в частині підготовки освіченого фахівця-громадянина, інтелектуала, патріота. Однак у ОП недостатньо враховано геополітичні зсуви на Сході України, які не тільки вплинули на інтенсивну міграцію населення, але і на появу нової категорії людей (внутрішньо переміщених осіб), які так чи інакше пов'язані з військовим конфліктом. Це представлено в основному у темах поодиноких досліджень, але не відображено у освітніх компонентах. Зазначений акцент на педагогічній складовій, який зазначено у стратегії розвитку ХНПУ, як загальна стратегічна мета також не представлено у особливостях чи унікальності ОП “Психологія”.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Політики урахування позицій та потреб стейкхолдерів ЗВО зазначено у “Положенні про стейкхолдерів освітніх програм ХНПУ імені Г.С.Скорогоди” (<https://cutt.ly/lbVGjJf>), що є позитивною практикою. Однак зазначене положення, апелюючи до прав і можливостей впливу стейкхолдерів на ОП не визначає алгоритм і системну організацію такого впливу окрім системи опитувань (пункт 4). ЕГ проаналізувала аналітичні звіти, підготовлені за результатами громадського обговорення ОП за 2019й та 2020й роки, як і протоколи обговорення ОП робочою групою кафедри психології починаючи з 2016 року (прикріплено як відповідь на запит). За результатами аналізу звітів та протоколів можна зробити висновок, що загалом позиції стейкхолдерів стосовно цілей і програмних результатів враховуються, наприклад: у 2020му році за пропозицією д. психол. н., проф. В. Г. Панка ОК5 “Методика наукових психологічних досліджень” була розведена через введення ОК6 “Методологія наукових психологічних досліджень” та ОК7 “Сучасні методи математичної статистики”. Інші зміни у ОП стосуються перегляду змісту ОК4 “Педагогіка вищої школи”, посилення ПРН5 (А. В. Гайдабрус), ПРН8 (А. М. Большакова), конкретизації результатів навчання за ОК6 “Психологія розвитку” (Н. В. Підбуцька), зміни співвідношення кредитного обсягу дисциплін, об'єднання ОК, зміни вибіркових ОК, перенесення семестрів навчання, зміни обсягу практики у кредитах. ЕГ звернула увагу, що деякі пропозиції не артикульовані, сформульовані занадто узагальнено. ЕГ проаналізувала ОП за редакцією 2016-2020 років стосовно формулювань ЗК, СК, ПРН і виявила, що формулювання зазначених компонент було зафіксовано у 2016 році (згідно витягу з протоколу № 8 від 9 лютого 2016 року, де стейкхолдери обговорили і вдосконалили формулювання СК5, СК6, ПРН7 та ін.) і з того моменту не зазнало жодних змін до 2020 року. У наданих ЕГ протоколах наявна лише одна пропозиція здобувачів, а саме: Н. П. Лесніченко, яка зазначена у протоколі № 8 від 9 лютого 2016 року й фігурує у аналітичному звіті за 2019 рік і сформульована як “переглянути перелік вибіркових дисциплін” без деталізації на підставі якої саме інформації стосовно інтересів здобувачів надана дана пропозиція. Зазначене є недоліком у системі збору і врахування інформації стосовно ЗК, СК, ПРН, оскільки обмежує можливості впливу здобувачів на цілі освітньої програми та програмні результати навчання, знижуючи потенціал розвитку ОП відповідно потреб часу. Застосовувані практики на ОП спрямовані в основному на зміну структури, кредитного навантаження та зміст ОК. Надані результати опитувань підтверджують даний висновок, адже не передбачають запитань стосовно ЗК, СК, ПРН. Таким чином, ЕГ рекомендує суттєво розширити практики взаємодії зі стейкхолдерами, особливо здобувачів, шляхом уможливлення їх більш суттєвого впливу на цілі освітньої програми та програмні результати навчання, які передбачені ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та програмні результати навчання загалом визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, а саме: зроблено наголос на дослідницькій та викладацькій спрямованості здобувачів третього освітнього рівня. За інформацією у відомостях СО (ПРН6-ПРН7 та ОК3-ОК5) сфокусовані на вирішенні актуальних регіональних проблем у сфері психологічної науки та практики. ЕГ вважає, що зазначені ПРН і ОК є не менш актуальними для всіх регіонів України і зарубіжжя. Натомість, діяльність, спрямована на надання психологічної допомоги громадянам України, які постраждали від військових дій на сході країни (як учасники бойових дій, так і цивільне населення), доволі слабо представлена у структурі ОП і знаходить своє відображення у деяких темах дисертаційних досліджень. Таким чином, ЕГ вважає, що цілі ОП та ПРН визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого контексту, проте врахування регіонального контексту ЕГ не підтверджено. ЕГ підтвердила факти, наведені у відомостях СО щодо спорідненості (ПРН1-ПРН3) ОП Державної вищої школи імені Папи Римського Івана Павла II (м. Біла-Підляська, Республіка Польща), Кишинівського педагогічного університету імені Іона Крянги (м. Кишинів, Молдова). Також підтверджено факт того, що змістове наповнення ОК1 та ОК2 та перелік ОК запропонованих до вибору відповідає досвіду провадження ОП Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова та інших закладів, зазначених у відомостях СО. Таким чином цілі ОП та ПРН загалом визначаються з урахуванням досвіду аналогічних іноземних освітніх програм, що з'ясовано на підставі співбесід з гарантом ОП та наданих відповідей на запит ЕГ. На підставі вищесказаного, рекомендовано розглянути можливість більш чіткого виокремлення регіонального аспекту даної ОП за потреби.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія для третього (освітньо-наукового) рівня відсутній. Обсяг освітньої складової ОП становить 50 кредитів ЄКТС, що відповідає встановленій нормі 30-60 кредитів. Визначені ЗВО програмні результати навчання за ОП відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для восьмого кваліфікаційного рівня (<https://cutt.ly/ub1ELl9>). Наприклад, уміння/навички “започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності” знаходить своє втілення у ПРН7 “Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження у сфері психології з використанням інноваційних інструментів та критично

аналізувати результати власних та інших досліджень у контексті усього комплексу знань щодо досліджуваної проблеми”.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Регулярне обговорення змісту ОП на засіданнях кафедри; урахування тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, а також досвіду аналогічних іноземних освітніх програм.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Мета і цілі ОП сформульовані узагальнено, заявлена унікальність не артикульована у самій ОП; недосконала практика залучення здобувачів до обговорення ОП; регіональний контекст не простежується у змісті ОП. Рекомендації: наголосити унікальність даної ОП у її змісті; вдосконалити політики взаємодії із стейкхолдерами (зокрема здобувачами) задля розширення їх можливості впливу на формулювання цілей ОП та ПРН; посилити регіональну унікальність ОП шляхом чіткого відображення її у змісті / переліку ОК, цілях і програмних результатах навчання; розглянути можливість виокремлення регіонального аспекту даної ОП за потреби.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Дана освітня програма має сформульовані цілі, які загалом відповідають місії та стратегії ЗВО. Реалізація ОП надає можливість досягти визначених програмних результатів навчання, які у свою чергу узгоджені з тенденціями розвитку спеціальності та ринку праці. Програма загалом побудована з урахуванням позиції та потреб стейкхолдерів, опитування яких періодично проводиться, однак механізми впливу здобувачів на цілі ОП та програмні результати навчання вимагає вдосконалення. При аналізуванні освітньої програми ЕГ, у якості недоліку, також визначала недостатньо врахований регіональний контекст у результатах навчання та змісті освітніх компонентів. Однак, зазначені недоліки не є сутєвими, не спричиняють негативного впливу на якість, носять рекомендаційний характер, і можуть бути усунені при наступному перегляді та у процесі реалізації ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. У процесі аналізування ОП 2020 року встановлено, що обсяг її складає 50 кредитів ЄКТС, з яких на дисципліни вільного вибору студентів припадає 13 кредитів (26%). Навчання на ОП складає 4 роки. Обов'язкові навчальні дисципліни представлені циклом загальнонаукової, гуманітарної та мовної підготовки (10 кредитів), циклом професійної (спеціальної) підготовки (12 кредитів) та циклом науково-дослідної підготовки (універсальні навички дослідника) (6 кредитів). Практичну підготовку забезпечує науково-викладацька практика (9 кредитів). Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та внутрішнім локальним актам ЗВО. Навчання на ОП відбувається заочною денною, очною вечірньою та заочною формами, виходячи із запитів ринку.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

В ОП визначено розподіл освітніх компонентів за семестрами. Аналіз ЕГ дозволяє встановити, що освітні компоненти, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему, траєкторія введення освітніх компонентів в ОП представлена у структурно-логічній схемі. Програмні результати навчання, що представлені в ОП, корелюють з загальними компетентностями. Під час зустрічей із здобувачами, вони зауважили, що отримують необхідну інформацію про ОК; їм вистачає цієї інформації для ефективної і якісної підготовки. При безпосередньому спілкуванні зі здобувачами вищої освіти також було встановлено, що вони розуміють зміст обраної ОП, задоволені нею, мають стійкий інтерес до її опанування, задоволені можливістю вибору дисциплін. Аналіз представленої в ОП матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми встановив, що зазначені ОК в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Наприклад, ОК “Психологія сім’ї” дозволяє досягти таких програмних результатів навчання, як: ПРН8. Здійснювати методологічний аналіз та впровадження програм психодіагностичної, консультативної, розвивальної та психотерапевтичної діяльності, спрямованої на забезпечення оптимальних стратегій саморегуляції та самореалізації особистості” через вивчення теми 2.1. “Психологічна діагностика у дослідженні та допомозі сім’ї”, що передбачає вивчення методів психодіагностики сім’ї; теми 2.2. “Основні моделі та технологія психологічної допомоги сім’ї”, що передбачає вивчення різних напрямків психокорекційної роботи з сім’єю; ОК “Методологія наукових досліджень” передбачає розвиток ПРН3. “Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень), наявні літературні дані” через вивчення теми 7. “Інтерпретація та узагальнення результатів психологічного дослідження”. Однак ЕГ звернула увагу на обмежену кількість загальних компетентностей (3), які передбачається опанувати у процесі навчання на ОП. Дана особливість була пояснена гарантом як пропозиція стейкхолдерів з категорії роботодавців та академічної спільноти. Тим не менш, враховуючи кількість загальних компетентностей та соціальних навичок, які ОП дійсно може розвинути, ЕГ рекомендує розширити набір загальних компетентностей у структурі ОП, що дозволить більш повно розкрити потенціал даної ОП для абітурієнтів і здобувачів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

У ОП освітні компоненти, за своїм змістом, мають зв'язок з визначеною спеціальністю 053 Психологія. Цикл професійної та спеціальної підготовки містить такі ОК, як: “Психологія саморегуляції”, “Психологія сім’ї”, “Психологія духовності”. Дані ОК безпосередньо відповідають предметній області психології. Наявний цикл науково-дослідної підготовки, який включає такі ОК, як: “Методологія наукових психологічних досліджень”, “Сучасні методи математичної статистики”, “Науково-викладацька практика”, які забезпечують наукову і педагогічну складову підготовки фахівця третього (освітньо-наукового) рівня. ЕГ пересвідчилася, що робочі програми містять поняття, концепції, принципи предметної області психології. Так, наприклад, ОК “Психологія сім’ї” складається із модулів “Психологічні особливості сучасної сім’ї” та “Психологічне дослідження та допомога сім’ї” і передбачає розвиток “системного психологічного мислення та сприяння оволодінню здобувачами науковими, теоретико-методологічними та методичними засадами психології сім’ї”. ОК “Психологія саморегуляції” змістово передбачає “формування наукових понять і науково впорядкованих базових уявлень про саморегуляцію особистості, системи компетенцій у галузі психодіагностики, психокорекції та психологічного консультування у проблематиці саморегуляції особистості як складових наукового дисертаційного дослідження”. Наявні також дисципліни гуманітарного та суспільствознавчого спрямування, а саме: “Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проектів” та “Академічно і професійно орієнтоване спілкування (англійське/німецьке/французьке)”, які забезпечують удосконалення гуманітарних й мовних компетенцій. Таким чином з аналізування навчального плану та методичних матеріалів до дисциплін випливає, що вони можуть забезпечити гуманітарну та складову підготовки на достатньому рівні. Відповідність предметній області спеціальності “Психологія”, також простежується в фахових компетентностях та програмних результатах навчання, зазначених в ОП, наприклад: “СК7. Здатність здійснювати методологічний аналіз та наукову апробацію та впровадження програм психодіагностичної, консультативної, розвивальної та психотерапевтичної діяльності, спрямованої на забезпечення оптимальних стратегій саморегуляції та самореалізації особистості” та “ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з психології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій”. Таким чином, у результаті вивчення навчальних планів, робочих програм дисциплін, силабусів, програми практики, тем дисертаційних робіт ЕГ встановлено повну відповідність змісту ОП визначеній для неї спеціальності 053 “Психологія”.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Згідно з навчальним планом студентам відводиться 13 кредитів на вивчення дисциплін вільного вибору. Перелік дисциплін вибору не обмежується даною ОП; існує практика широкого вибору як з інших ОП третього (освітньо-наукового) рівня, так і більш низьких рівнів ВО що є позитивною практикою, і зазначено у “Положенні про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в ХНПУ” (<https://cutt.ly/sbZMCcL>), а саме: п.5.13 Здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти (бакалавра, магістра) в ХНПУ та інших ЗВО за погодженням зі своїм науковим керівником”. Обрання здобувачами дисциплін вільного вибору здійснюється під час формування індивідуального навчального плану в першому, третьому і п'ятому семестрах.

Мінімум осіб для вивчення вибіркової ОК даним положенням не встановлено. Терміни обрання – протягом 10 днів після зарахування або після оприлюднення на сайті центру ліцензування, акредитації і контролю якості освіти для старших курсів. Інформування стосовно змісту вибірових дисциплін здійснюється шляхом підготовки анотацій/презентацій, які розміщуються на вебсайті відділу аспірантури і докторантури. Процедура обрання здобувачами дисциплін вільного вибору забезпечується центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти в електронному вигляді через заповнення Google форм. Перелік дисциплін для кожного року навчання оприлюднено у відповідному розділі вебсайту (<https://cutt.ly/wbB6FXq>). Кожне посилання на ОК активне і відкриває коротку анотацію/презентацію, наприклад: (<https://cutt.ly/LbB6PUq>). Формування індивідуальної освітньої траєкторії не обмежується вибором ОК. У ході інтерв'ю зі здобувачами освіти з'ясовано, що вони мають можливість вибирати тему дисертаційного дослідження відповідно до власних дослідницьких інтересів, враховуючи наукову компетенцію ймовірних наукових керівників. У разі необхідності, за погодженням з керівником, тему дисертаційної роботи за запитом здобувача можливо уточнювати. Так, впродовж проходження науково-викладацької практики аспіранти мають можливість обирати для викладання ті дисципліни, які відповідають їх професійним і науковим інтересам. Таким чином ЕГ констатує, що структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії на високому рівні.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Структура ОП “Психологія” передбачає ОК “Науково-викладацька практика” у п'ятому семестрі обсягом 9 кредитів, яка спрямована на отримання професійних компетенцій, необхідних для вирішення конкретних навчально-виховних завдань в умовах реального педагогічного процесу. Зокрема, під час проходження практики здобувачі опановують основи навчальної та методичної діяльності через формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь викладача, навичок академічного спілкування, застосування інноваційних форм, методів і засобів організації освітнього процесу під час проведення різних видів занять. Поділ практики на два модулі, а саме: викладацьку діяльність та науково-дослідну діяльність дозволяє охопити широкий спектр науково-методичної роботи. У індивідуальних планах здобувачів та звітах про проходження практики, які були надані за запитом ЕГ (прикріплено до звіту), надано щоденник, зміст занять, рецензії, відгуки та отриману оцінку. Аналізування наданих звітів свідчить про високу якість підготовки звітної документації. Впродовж зустрічей зі здобувачами встановлено, що вони вважають обсяг практики достатнім для отримання необхідних практичних навичок і задоволені її проходженням, високо оцінюють компетентності, які отримують під час її проходження. Таким чином, ЕГ встановлено, що практика організована якісно і дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз освітніх компонент ОП свідчить про наявність цілей, спрямованих на формування соціальних навичок (soft skills). Застосовуються такі методи навчання, як репродуктивний, наставництво, виконання практичних завдань, дискусії, обговорення, що зауважено у відомостях СО та підтверджено в ході інтерв'ю. Вони сприяють розвитку здатності до саморегуляції та емоційно-інтелектуальних здатностей (емпатії, емоційної саморегуляції, емоційної креативності, здатності до емоційного самомотивування, вміння публічно презентувати результати власного дослідження, застосовувати творчий підхід до розв'язання наукової проблеми за тематикою дослідження, командної роботи у науково-дослідній групі, навички тайм-менеджменту у плануванні та реалізації наукового проекту. Аналіз робочих програм дисциплін / силабусів показав наявність інформації про можливість опанування соціальними навичками у процесі вивчення тільки у трьох ОК, а саме: “Методологія психологічних досліджень”, “Психологія духовності”, “Психологія саморегуляції”. ЕГ рекомендує розширити практику артикуляції соціальних навичок, які передбачається розвинути в результаті вивчення тої чи іншої дисципліни на всі ОК ОП. Тим не менш, спеціальність 053 “Психологія” передбачає те, що більшість практико-орієнтованих психологічних дисциплін включають необхідність опанування соціальними навичками (soft skills) в якості базового компонента професійної компетентності психолога.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Розробники освітньої програми / гарант самостійно визначають розподіл видів аудиторних годин фактичного навантаження при розробці навчальних планів для здобувачів, враховуючи специфіку ОК, після чого навчальний план підлягає затвердженню у встановленому порядку. Кількість аудиторних годин для здобувачів ЗФН регулюється пунктом 5.12.6 “Положення про організацію освітнього процесу в ХНПУ” (<https://cutt.ly/Sb6WSf4>). “Навчальний план для заочної форми навчання є адаптованою до меншої тривалості аудиторних занять версією навчального плану за денною формою навчання (не є самостійним (окремим) планом). Перелік навчальних дисциплін, їх кредитний вимір, вид навчальних занять і підсумкові форми контролю повинні збігатися з планом денної форми. Відсоток скорочення кількості аудиторних занять (порівняно з планом денної форми навчання) здійснюється пропорційно за всіма дисциплінами навчального плану”. Начальник навчального відділу С. А. Ворона на відповідній зустрічі зазначила, що принцип розподілу аудиторних годин для здобувачів заочної форми навчання наступний: виділяється 4 аудиторних години на 1 кредит ECTS. Студенти відмічають задоволення наявним розподілом і не вважають себе перевантаженими. ЗВО визначає достатність часу на самостійну роботу шляхом опитування (результати прикріплено до звіту), оберненого зв'язку з гарантом та викладачами, з одного боку, та якісними характеристиками виконання завдань – з іншого.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Структура освітньої програми передбачає зразкову можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема забезпечується можливість вибору ОК з широкого набору, що поєднує не тільки інші освітні програми третього (освітньо-наукового) рівня, але і ОК нижчих рівнів та інших закладів освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Невелика кількість ЗК, що не дозволяє розкрити увесь спектр загальних компетентностей, які можуть бути розвинуті в здобувачів у процесі опанування ОП; соціальні навички не артикульовані у більшості силабусів. Рекомендації: розглянути можливість розширення переліку загальних компетентностей у структурі ОП, що дозволить більш повно розкрити потенціал даної ОП для абітурієнтів; артикульовати соціальні навички у силабусах всіх ОК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Експертною групою було встановлено, що ОП та освітня діяльність за даним критерієм загалом відповідають вимогам, а саме: обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонент відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня вищої освіти, зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності, програмні результати навчання формуються достатньою кількістю обов'язкових освітніх компонентів. Незначні зауваження не здійснюють негативного впливу на якість, і в основному стосуються не артикульованих соціальних навичок у силабусах ОК та узагальненого й не деталізованого формулювання загальних компетентностей у структурі ОК, і можуть бути виправлені при наступному перегляді.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП оприлюднено на офіційному вебсайті ХНПУ і розміщено в рубриці “Вступ до аспірантури та докторантури у 2021 році” (<https://cutt.ly/zb6WJ19>). Правила прийому чіткі, зрозумілі, не містять дискримінаційних положень і подані як Додаток 12 (<https://cutt.ly/Ab6WCxt>). У цьому документі чітко зазначено вимоги до рівня освіти вступників, окреслено етапи вступної кампанії, описано конкурсний відбір, порядок прийому документів і його організацію та проведення. Доступною є така інформація: початок прийому заяв і документів – 01 червня 2021 року; закінчення прийому заяв і документів – 20 серпня 2021 року; терміни проведення фахових вступних випробувань – 02 вересня – 09 вересня 2021 року; термін оприлюднення рейтингового списку вступників – 13 вересня 2021 року; термін зарахування вступників – не пізніше 15 вересня 2021 року. У конкурсному відборі, його організації та проведенні зазначено, що вступники, які мають міжнародні сертифікати з іноземної мови не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня, звільняються від складання вступного іспиту з іноземної мови. Вказано, що відповідно до Правил прийому ЗВО, особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра (спеціаліста), призначаються додаткові вступні випробування (ДВВ). Подано формулу за якою обчислюється конкурсний бал. Зазначено, що ЗВО забезпечує відповідні умови проходження конкурсного відбору особами з особливими освітніми потребами. Подано перелік спеціальностей, освітніх програм, вступних випробувань для здобуття наукового ступеня “Доктор філософії”. На сайті ЗВО у рубриці “Програми вступних випробувань” (<https://cutt.ly/Qb6EtcG>), подано зразки документів, вартість навчання в аспірантурі для усіх форм у 2021-2022 н.р. Розміщено розклад вступних іспитів і зарахування до аспірантури за 2020 р. На сайті також зазначено номер телефону та адресу електронної пошти для звернень з усіх питань щодо вступу до аспірантури та докторантури. На підставі аналізу вебсайту ЗВО, ЕГ констатує, що на сайті є вся необхідна інформація для вступу на третій рівень вищої освіти за ОП “Психологія”.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП враховують сформованість загальних компетентностей з психології. Вступники складають вступні іспити зі спеціальності, філософії та іноземної мови за програмою, яка відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Вступники презентують дослідницьку пропозицію з обраної спеціальності, яку оцінює предметна екзаменаційна комісія за критерієм “зараховано / не зараховано”. Подано ключові вимоги до дослідницької пропозиції. Регламентовано Правилами прийому ЗВО порядок вступу з іншої галузі знань (спеціальності), у формі призначення додаткових випробувань. На сайті ЗВО є рубрика “Програми вступних випробувань” (<https://cutt.ly/gb6EgGX>), у якій оприлюднена програма для вступного випробування з 053 “Психологія” (<https://cutt.ly/Nb6EkHh>) та програма додаткового випробування з 053 “Психологія” (<https://cutt.ly/gb6EzBa>). Програма для вступного випробування складається з таких модулів: Модуль 1. Загальна психологія. Модуль 2. Вікова психологія. Модуль 3. Методологія наукових психологічних досліджень та експериментальна психологія. Подано питання для вступного іспиту, критерії оцінювання за шкалою від 100 до 200 балів. Зміст модулів описано, окреслені знання є важливими для абітурієнтів під час навчання в аспірантурі. У кінці кожного модуля є рекомендована література, яка у своєму переліку містить значну кількість джерел. У той же час, звертаємо увагу, що джерел, виданих за останні 3-4 роки обмаль, тому список рекомендованої літератури потребує оновлення. Програма для додаткового випробування за структурою і змістом є схожою з основною програмою. Зокрема, Модуль 1. Загальна психологія, основної програми складається з таких 14 змістових модулів: Психологія як система знань. Еволюція та розвиток психіки. Діяльність і поведінка. Теорії особистості. Структура особистості. Емоції. Воля. Мотивація. Відчуття і сприйняття. Увага. Пам'ять. Уява. Мислення. Мова. У той же час, у додатковій програмі, структура і зміст модулів ідентичні, за виключенням трьох: Емоції. Воля і Мова, що є невеличким. ЕГ рекомендує групі розробників визначити завдання, які мають виконувати ці два іспити та диференціювати компоненти відповідно до них. Отже, загалом ЕГ підтверджує, що правила прийому на навчання за ОП враховують особливості освітньо-наукової програми, містять дослідницьку пропозицію, що дозволяє об'єктивно оцінити дослідницько-наукову складову вступників.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО наявні чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, які отримано здобувачами у інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності. Питання визнання результатів навчання регламентуються такими документами: “Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів третього рівня вищої освіти в ХНПУ” (<https://cutt.ly/ob6E415>) та “Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, наукових і науково-педагогічних працівників ХНПУ” (<https://cutt.ly/ib6E61C>). Згідно з “п. 4.2. Визнання і перезарахування результатів навчання здобувачів освіти, отриманих у закладі-партнері” цього Положення, перезарахування вивчених навчальних дисциплін, результати підсумкової атестації та ліквідація академічного розходження здійснюється на підставі наданого здобувачем вищої освіти документа з переліком і результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків, напрацювань здобувачів, завіреного в установленому порядку закладом партнером. Під час зустрічі зі здобувачами було підтверджено факт про те, що здобувачі знайомі з можливістю реалізувати академічну мобільність. У 2020 році мало місце міжнародне стажування здобувачів третього рівня у Вищій школі менеджменту та адміністрування в Опольє (Польща), яке однак не може вважатися прикладом визнання результатів навчання, так як на підставі даного

стажування кредити з ОК не було перезараховано, тому ЕГ констатує, що факти застосування правил визнання результатів навчання, отримані в інших закладах освіти, які стосуються академічної мобільності на ОП на дану мить відсутні.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які регламентуються “Положенням про порядок визнання результатів навчання здобувачів ХНПУ отриманих у неформальній освіті” (<https://cutt.ly/vb6RDR4>). Визнання результатів навчання, передбачає такі обов’язкові етапи: подання заяви та підтверджуючих документів, формування кваліфікаційної комісії, яка визначає можливість визнання, форми та терміни проведення оцінювання для визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті і сам процес проведення оцінювання результатів. На зустрічі зі здобувачами встановлено, що вони знають процедуру визнання результатів неформальної освіти. Також ЕГ підтверджено факт, що за ОК “Дистанційна освіта”, яку викладає А. І. Прокопенко, було зараховано здобувачці Н. Чепелевій результати навчання, які отримані у неформальній освіті, з дотриманням всіх регламентованих процедур.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті ХНПУ; вся необхідна інформація є у вільному доступі, оприлюднена на сайті приймальної комісії ЗВО; регламентуючі документи і програма випробувань розроблені, затверджені і відповідають встановленим вимогам третього рівня вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Обмеженість досвіду здобуття здобувачами неформальної освіти; програма для додаткового випробування за структурою і змістом дублює основну програму вступного випробування. Рекомендації: впровадити заходи популяризації неформальної та інформальної освіти (очні семінари / онлайн вебінари, спільні заходи із органами студентського самоврядування, інформування за допомогою інтернет-каналів зв’язку (вебсайт, соціальні мережі), впровадження факультативних курсів на базі закладу та сприяти отриманню досвіду здобувачів у неформальній / інформальній освіті; визначити завдання, які виконують основна та додаткова програма вступного випробування та змістовно їх розвести відповідно до даних завдань.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному вебсайті, правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої ОП. Виявлена слабка сторона стосовно дублювання змісту програм основного і додаткового вступного випробування не є суттєвою й більш чітко розведення змісту зазначених випробувань носить рекомендаційний характер. Наявні правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті, проте такий досвід впродовж реалізації ОП є обмеженим. Рекомендації хоча і були суттєвими при оцінці даного критерію, проте не справляють негативного впливу на якість і можуть бути враховані у наступних етапах розвитку даної ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання організовано за очними (денною і вечірньою) та заочною формами відповідно до “Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього рівня вищої освіти в ХНПУ” (<https://cutt.ly/Lb6TeC7>). Аналізування змісту ОП, робочих програм з ОК, відомостей, що містяться в таблицях 1 і 2, дослідження структурно-логічної схеми вивчення освітніх компонентів засвідчує, що ОК “Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проєктів”, “Академічно і професійно орієнтоване спілкування”, “Психологія саморегуляції”, “Психологія сім’ї”, “Психологія духовності”, “Методологія наукових психологічних досліджень”, “Сучасні методи математичної статистики у психології”, “Науково-викладацька практика” сприяють опануванню програмних результатів навчання через застосування загальноприйнятої системи методів та прийомів викладання (лекції, семінари, самостійна робота, консультації), з поєднанням інноваційних методів (аналізування конкретного випадку / кейс-метод, розмаїття застосованих ділових ігор, психологічне есе та ін.). Відзначимо, що реалізовані форми та методи відповідають змісту навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти – вони містять науково-дослідницьку складову (управлінські методи та технології і методики проблемного, активного, евристичного навчання, реферативний огляд наукових джерел, письмові екзамени, самонавчання, презентації, проєкти та ін.). Досягненню програмних результатів сприяють студентоцентроване навчання, науково-викладацька практика та рефлексивне навчання. На етапі вступу – дослідницька пропозиція, далі – самостійний вибір теми та методів дослідження. Окреслені форми та методи спонукають здобувачів ЗВО до проведення наукових досліджень. Формування навичок науково-дослідної роботи аспірантів передбачено у процесі проведення власного наукового дослідження (<https://cutt.ly/Jb6ThGR>), під час проходження науково-викладацької практики (<https://cutt.ly/eb6Tk7m>). Знайомство з звітами про опитування здобувачів та зворотній зв’язок отриманий ЕГ під час дистанційної зустрічі підтвердили наявність позитивного рівня задоволеності методами навчання і викладання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Результати зустрічі зі здобувачами підтвердили, що на початку вивчення ОК учасникам освітнього процесу ОП надається вичерпна і своєчасна інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі анотації/презентації силабуса). Розроблено анотації силабусів всіх ОК, що викладаються на третьому рівні, зокрема ОК “Психологія сім’ї” (<https://cutt.ly/9b6TU1E>), ОК “Психологія кризових ситуацій та безпеки” (<https://cutt.ly/Bb6TDjx>), ОК “Психологія вищої школи” (<https://cutt.ly/Db6TGSX>) та ін. Здобувачами і НПП даної ОП підтверджено зручність і ефективність розробленої форми анотації силабусу, інформація у якій розміщена на одній сторінці, має всі основні складові: мету, завдання, тематику. Складові оцінювання подані у круговій діаграмі, наявна світлина, дані викладача та QR-код. Далі, скориставшись QR-кодом, здобувач переходить до робочої програми ОК і повного тексту силабусу ОК, де надано вичерпну інформацію про політику ОК, ПРН, зміст ОК, тематичні плани, види і форми контролю, критерії оцінювання, самостійну роботу, рекомендовану літературу та матеріально-технічне забезпечення ОК. Подачу анотації силабусу у вигляді однієї сторінки з QR-кодом запропонував викладач кафедри О. І. Кузнецов, який проходив навчання за межами України. Узагальнююмо, що розроблені анотація силабусу, повний текст силабусів ОК і запропонований технічний сервіс з застосування QR-коду надають доступну і вичерпну інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання і заслуговують уваги та впровадження іншими ЗВО.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У ЗВО успішно забезпечується поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. Підтвердженням є проаналізовані індивідуальні наукові плани здобувачів. Згідно індивідуального плану, аспіранти звітуються двічі на рік на засіданні кафедри психології. Також це засвідчили здобувачі під час онлайн-зустрічі. Проаналізовано тематику дисертаційних досліджень здобувачів. ЕГ констатує, що загалом теми здобувачів відповідають проблематиці наукових інтересів керівників. Також, звернуто увагу на напрямки науково-дослідної роботи кафедри психології (теми та накази про призначення наукових керівників та зміну наукових керівників надано своєчасно, відповідно до запиту ЕГ). Значна частина освітніх компонентів сприяє формуванню дослідницьких компетентностей, зокрема: “Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проєктів”, “Академічно і професійно орієнтоване спілкування”, “Психологія саморегуляції”, “Методологія наукових психологічних досліджень”, “Сучасні методи математичної статистики у психології”, “Науково-викладацька практика”, дозволяють розвинути навички теоретичного критичного аналізування, розробки та реалізації наукових проєктів та сприяють проведенню самостійного дисертаційного пошуку. Під час зустрічей з гарантом ОП, НПП та здобувачами, було визначено, що здобувачі мають можливість безкоштовної публікації статті у фаховому збірнику ХНПУ, який належить до категорії “Б” (Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди “Психологія”) та безкоштовної апробації досліджень на міжнародних форумах, на яких кафедра психології є співорганізатором, зокрема на VII Міжнародній науково-практичній конференції “Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя” (18-20 травня 2021 року) (<https://cutt.ly/8b6T8Oz>). На зустрічі зі здобувачами підтверджено, що вони є активними учасниками науково-практичного гуртка кафедри психології та “Науково-практичного товариства докторантів-психологів”

(<https://cutt.ly/lb6Yeio>) і є учасниками проблемних груп з питань: методології, психодіагностики, профілактики порушень психічного здоров'я, психологічної корекції, психологічного консультування та терапії.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час роботи ЕГ було проаналізовано робочі програми та визначено, що НПП переглядається та оновлюється зміст ОК щорічно, на початку навчального року. Беруться до уваги власні наукові дослідження, наукові світові досягнення і сучасні практики галузі психології. Під час зустрічі з НПП завідувачка кафедри психології, д. психол. н., проф. Т. Б. Хомуленко, зазначила, що ОК оновлюються постійно, навела власний приклад оновлення ОК “Інротехнічна компетентність”, розповіла про позитивну практику імплементації досвіду зарубіжного стажування у Великій Британії (Buckinghamshire New University the United Kingdom) в освітній процес ОП (<https://cutt.ly/sb6YfAG>). Також розширено каталог вибіркових дисциплін, додано ОК “Психоімунологія”, яка відображає тенденції сучасної психологічної науки (досвід Букінгемського Нового Університету). Викладач В. О. Крамченкова, що викладає ОК вільного вибору “Провідні напрями психотерапії” взяла участь у майстер-класі “Метафоричні асоціативні карти: основи використання у психологічних практиці”. Здобутий досвід дозволив оновити зміст ОК, про що, було акцентовано увагу на зустрічі з НПП. Аналізування протоколів засідання кафедри психології і зустрічі з НПП дають підстави ЕГ констатувати, що освітні компоненти оновлюються регулярно. Також, про це заявила зав. відділом аспірантури і докторантури І. В. Разуменко. У протоколах засідань кафедри (надано як відповідь на запит) відображено також питання впровадження нових ОК, що відповідають сучасним запитам психологічної науки.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЗВО підтримує процес інтерналізації, що відображено у “Стратегії розвитку ХНПУ на 2021 – 2025 рр.” (<https://cutt.ly/6b6Ym9f>). Кафедра психології акцентує увагу на інтерналізації діяльності в “Стратегії розвитку кафедри психології на 2019 – 2025 н. р.” (<https://cutt.ly/cb6YWcс>). ЗВО здійснює активну спільну діяльність у науковому та культурному співробітництві, підготовці та реалізації спільних проєктів, програмах мобільності. Зокрема, реалізується міжнародне співробітництво з Ханьшанським педагогічним університетом, Хеї лунцзянським педагогічним університетом, Шаосінським університетом, Професійною Академією Мистецтв провінції Чжецзян (Китай); Університетом в Жешуві, Мозирським державним педагогічним університетом імені І. П. Шамякіна; Білоруським державним університетом (Білорусь); Газіантепським університетом, Університетом Мугла Ситки Кошман, Університетом Аксарай (Туреччина); Державним університетом Батумі Шота Руставелі (Грузія); Університетом Миколаса Ромеріса (Литва); Університетом Далхаузі Галіфакс (Канада) та багатьма ін. На запит ЕГ було надано документи, що підтверджують участь здобувачів і НПП у міжнародних стажуваннях. Про ці стажування науково-педагогічні працівники розповідали також під час онлайн-зустрічей. Здобувачі можуть проходити закордонне стажування у вибраному ними університеті. Зокрема, здобувачі та викладачі кафедри психології пройшли закордонне стажування у 2020 році у Вищій школі менеджменту та адміністрування в Ополь (Польща). Учасники отримали досвід організації освітнього процесу, взяли участь у навчальних технологіях, міні-курсах психологічного спрямування. Завідувачкою кафедри психології Т. Б. Хомуленко пройдено сертифіковане підвищення кваліфікації в Букінгемському Новому Університеті (Велика Британія). На запит ЕГ надано список опублікованих наукових праць НПП, які викладають на ОП, у наукових виданнях категорії А, значна частина яких опублікована в зарубіжних виданнях. Здобувачі знають про можливості академічної мобільності, мають зарубіжні наукові публікації і активно працюють у цьому напрямку, про що було підтверджено на зустрічі з ними.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Усім учасникам освітнього процесу, які навчаються за ОП, своєчасно надається доступна, зрозуміла і вичерпна інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання; на сайті ЗВО, сторінці кафедри психології і сторінці відділу аспірантури наявні необхідні матеріали щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів; запроваджено інформативну і сучасну форму анотації/презентації силабусу, розроблену на підставі вивчення зарубіжного досвіду інформування здобувачів; НПП регулярно і своєчасно оновлюють нормативні і вибіркові ОК на основі наукових досягнень і сучасних практик у галузі психології.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Обмеженість досвіду академічної мобільності здобувачів ОП “Психологія” (третього рівня). Рекомендації: поглибити інтернаціоналізацію діяльності шляхом запровадження програм академічної мобільності для здобувачів ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію. Вказані у ОП програмні результати навчання можуть бути досягнуті завдяки використанню різних форм навчальної роботи, НПП поєднують як традиційні, так й інноваційні методи та форми навчання; проводиться анонімне анкетування з питань задоволеності здобувачів якістю освітніх послуг. Виявлені недоліки апелюють до слабого рівня імплементації програм академічної мобільності для здобувачів даної ОП, проте не є суттєвими і можуть бути усунені у короткий термін.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Аналізування звіту самооцінювання ЗВО, силабусів і РП свідчить про те, що основними формами контрольних заходів оцінювання для обов'язкових компонент ОП, таких як ОК 1 "Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проєктів" є складання опорного конспекту, доповідь, підготовка тез, конспектів навчальних / наукових текстів, реферування, письмові і творчі роботи, екзамен. З формами контрольних заходів і з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів можна ознайомитися у робочих програмах навчальних дисциплін / силабусах. Здобувачі, під час інтерв'ювання, підтвердили, що поінформовані про форми контролю і критерії оцінювання і знають як їх знайти на сторінці кафедри психології. Також, НПП зазначили, а здобувачі підтвердили, що на першому занятті викладачі ознайомлюють з контрольними заходами з ОК та формою підсумкового контролю за ОК. Про форми контрольних заходів та критерії оцінювання є інформація на платформі дистанційного навчання MOODLE. На запит ЕГ, на резервній зустрічі, здобувачка В. Надьон (з курс, вечірня форма) продемонструвала роботу освітньої платформи MOODLE, показала як знайти форми контрольних заходів і розповіла як здійснюється оцінювання, показала де зазначаються терміни здачі завдань за ОК. ЕГ констатує, що здобувачі ОП активно застосовували освітню платформу MOODLE під час карантинних заходів. Про обізнаність здобувачів про форми контролю і критерії оцінювання свідчать також систематичні опитування (анкетування), які проводяться з метою з'ясування рівня об'єктивності оцінювання та попередження негативних явищ (питання 13 і 14) (<https://cutt.ly/Eb6FNlt>). Загалом форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів третього рівня є чіткими, зрозумілими та регулюються відповідними документами: "Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ХНПУ" (<https://cutt.ly/zb6FMxn>); "Положення про комісію з етики та управління конфліктами" (<https://cutt.ly/lb6FoqO>); робочими програми, силабусами. Ця інформація є відкритою й доступною (<https://cutt.ly/Nb6F9CS>). На зустрічі зі здобувачами і НПП також з'ясовано, а в документах зафіксовано, що проміжна атестація проводиться двічі на рік у формі звітування на засіданні кафедри психології. На запит ЕГ надано документи – індивідуальний навчальний план та план наукової роботи здобувачів, які підтвердили наявність проміжної атестації. Здобувачі продемонстрували обізнаність форм, критеріїв оцінювання та оформлення документації. Нормативно атестація регулюється "Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗВО" (Постанова КМ України від 23.03.2016 р. № 261, зі змінами) та р. 9 "Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього рівня вищої освіти в ХНПУ" (<https://cutt.ly/Lb6TeC7>). Таким чином, ЕГ підтверджує повну відповідність ОП даному підкритерію.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія для третього (освітньо-наукового) рівня відсутній.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Аналізування відомостей звіту самооцінювання, інформації на сторінці кафедри сайту ЗВО (<https://cutt.ly/Fb6GatO>) та онлайн зустрічі зі здобувачами, підтверджують наявність чітких і зрозумілих правил контрольних заходів. Загалом здобувачі ознайомлені з порядком оскарження результатів контрольних заходів та їх повторним проходженням. Знають про розклад складання контрольних заходів, як перескладати незадовільну оцінку або позначку “не з’явився”, про своє право перескладання семестрового контролю за графіком ліквідації академічних заборгованостей. Здобувачі також знайомі з процедурою подання апеляції у день складання екзамену. Дана процедура регламентується “Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ХНПУ” (<https://cutt.ly/2b6GsgL>). Під час зустрічей зі студентським саморядуванням та здобувачами, ЕГ переконалася, що учасники зустрічей добре обізнані про роботу комісії з етики та управління конфліктами, функціонування якої регламентується “Положенням про комісію з етики та управління конфліктами” (<https://cutt.ly/9b6Gfor>), знають про “Антикорупційну програму ХНПУ” (<https://cutt.ly/5b6Ghz2>). Інтерв’ювання з усіма учасниками цих зустрічей дає підстави констатувати, що випадків оскарження результатів контрольних заходів, повторного проходження семестрових контрольних заходів, а також конфлікту інтересів на цій ОП не було. Також, керівник комісії Ю. В. Шинкарьов підтвердив, що на ОП випадків дійсно не було і додав, що у той же час НПП кафедри психології допомагають розв’язувати такі конфлікти в ЗВО. Таким чином, експертна група підтверджує, що в ЗВО загалом, і на даній ОП зокрема, визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, вони є доступними для усіх учасників освітнього процесу, регламентовано всі необхідні процедури, які забезпечують об’єктивність оцінювання.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності підкріплені значним переліком нормативно-правової документації, серед яких: “Політика у сфері якості” (<https://cutt.ly/FnskxBb>), “Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти” (<https://cutt.ly/8b6G1E>), “Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії” (<https://cutt.ly/Wb6GcGi>), “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності” (<https://cutt.ly/ob6GDIo>). На зустрічі зі здобувачами і НПП ЕГ отримала вичерпну інформацію про впровадження політики академічної доброчесності, учасники знають про функціонування “Комісії з питань академічної доброчесності”. Дотримання норм академічної доброчесності здобувачами та НПП, також регулюється: “Положенням про комісію з етики та управління конфліктами” (<https://cutt.ly/3b6GGWT>) та “Кодексом академічної доброчесності” (<https://cutt.ly/zb6GJwf>). Здобувачі підписали “Декларацію про дотримання академічної доброчесності в ЗВО”. На запит ЕГ, гарантом ОП було надано скан копії Декларацій. На запит ЕГ також надано результати перевірок за допомогою програми Unichesk п’яти дисертаційних робіт, де визначений рівень схожості у межах (3,21% – 27,9%). З метою популяризації академічної доброчесності проведено конкурс есе “Моя академічна доброчесність” (<https://cutt.ly/Rb6G7mo>). З метою перевірки поінформованості про академічну доброчесність системно використовується моніторинг дотримання академічної доброчесності здобувачами і НПП, підтвердженням цьому є анкета (<https://cutt.ly/tb6G8yB>). У ЗВО функціонує низка відділів, які створено для реалізації політики академічної доброчесності, зокрема “Центр ліцензування, акредитації і контролю якості освіти”. Також діє “Група сприяння академічній доброчесності”. Таким чином, ЕГ підтверджує, що в ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, проводиться популяризація, здійснюється імплементація цієї політики у внутрішню культуру якості ЗВО. На даний час не зафіксовано випадків порушення академічної доброчесності на ОП, але на фокус-групах із здобувачами зафіксовано невпевненість здобувачів стосовно процедур перевірки робіт на плагіат та інших політик щодо забезпечення дотримання академічної доброчесності: здобувачі не чітко визначали двохстадійну процедуру перевірки робіт на плагіат та зони відповідальності структурних підрозділів, алгоритмів і наслідків такої перевірки.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів, правила їх проведення та критерії оцінювання здобувачів є чіткими і зрозумілими, забезпечують об’єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, завчасно оприлюднюються і є доступними для ознайомлення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Невпевненість здобувачів на фокус-групах стосовно процедур перевірки робіт на плагіат та інших політик щодо забезпечення дотримання академічної доброчесності. Рекомендації: продовжити роботу стосовно популяризації академічної доброчесності серед здобувачів, у розрізі механізмів, процедур, санкцій за її порушення.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою відповідають визначеному критерію. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти оприлюднені на офіційному вебсайті та дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання, наявні правила проведення контрольних заходів, налагоджені процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Здійснюється популяризація академічної доброчесності та контроль плагіату із залученням сучасного програмного рішення. Однак для констатації повної відповідності цьому критерію вимагається бездоганне знання процедур і механізмів забезпечення академічної доброчесності серед здобувачів, що, однак, не було продемонстровано на фокус групах. Зазначений недолік не має суттєвого значення і може бути виправлений протягом подальшої реалізації даної ОП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Проаналізувавши інформацію про викладачів та надані документи (п.5 та п.9 відповідей на запит ЕГ) встановлено, що академічна та професійна кваліфікація викладачів забезпечує досягнення цілей та ПРН за ОП. НПП, задіяні до викладання на ОП, мають відповідні наукові ступені та вчені звання, проходять стажування та підвищення кваліфікації. Загалом на програмі викладає 5 докторів наук, що є позитивною практикою. Професійна кваліфікація викладачів повністю відповідає профілю ОП; серед викладачів даної ОП: 2 доктори та 2 кандидати психологічних наук; 3 доктори філологічних, філософських й педагогічних наук та 1 кандидат філологічних наук. Штатними співробітниками кафедри є 4 викладачі з науковим ступенем кандидата і доктора психологічних наук, вони забезпечують більшу частину дисциплін циклу професійної підготовки. К.І. Фоменко забезпечує викладання дисципліни “Сучасні методи математичної статистики у психології” та “Психологія саморегуляції”, інформація про публікації представлена, яка на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/WnprSmM>) свідчить про відповідність публікацій змісту ОК. В.О. Крамченкова забезпечує викладання ОК “Психологія сім’ї”. Відповідність ОК підтверджується тематикою публікацій у періодичних наукових виданнях (<https://cutt.ly/jnprfyPx>). О.І. Кузнецов забезпечує викладання ОК “Психологія духовності”. Відповідність підтверджується тематикою наукових публікацій (<https://cutt.ly/TnprfgNh>). Є.В. Підчасов забезпечує викладання ОК “Методологія наукових досліджень”, підтвердженням чому виступають публікації наведені у наукометричному профілі науковця (<https://cutt.ly/DnprfnJM>), зокрема “Психологічна підготовка педагогічних працівників до виявлення та профілактики проявів булінгу серед учнівської молоді” та “Проблема репрезентативності вибірки при проведенні експериментальних та широких психолінгвістичних досліджень”. Профілі усіх викладачів представлені у Google Scholar, на сайті ЗВО розміщені гіперпосилання. Викладач О.В. Тарарак, як зазначено на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/lnpa2SY>) є доктором філологічних наук та професором кафедри німецької філології. У зазначеного викладача є публікації: “Особливості функціонування ЗВО Німеччини” та “Актуальні підходи до професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів іноземної мови” (<https://cutt.ly/onprskPU>), що цілком відповідає викладанню навчальної дисципліни «Академічно і професійно орієнтоване спілкування (англійське/німецьке/французьке)». С.О. Лембік, викладає «Академічно і професійно орієнтоване спілкування (англійське/німецьке/французьке)», відповідність викладання ОК підтверджується публікаціями автора у Google Scholar (<https://cutt.ly/lnprFFp>). За допомогою анонімного опитування здобувачів здійснюється регулярний моніторинг професійного рівня НПП, що підтверджується результатами опитувань представленими на сайті ХНПУ (<https://cutt.ly/ynwIUPs>) і є позитивною практикою.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів за результатами опитування адмінперсоналу та академічного персоналу є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. Позитивною практикою, є те, що на сайті ЗВО наявна окрема вкладка “Вакансії ХНПУ” (<https://cutt.ly/inq6bkl>). Конкурсний добір викладачів чітко регламентується “Положенням про порядок обрання за конкурсом та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників ХНПУ” (<https://cutt.ly/gnwOkFy>), як і процедура укладання з ними контракту, яка визначає чіткі прозорі принципи проходження конкурсу на заміщення вакантних посад серед НПП. В. О. Крамченкова під час онлайн зустрічі з ЕГ зазначила, що після оголошення конкурсу, кандидат подає документи, після чого відбувається обговорення кандидатури на засіданні кафедри та засіданні ради факультету, за підсумками якого кафедра приймає рішення щодо прийняття кандидата на посаду та подає рекомендаційний протокол у раду факультету чи вчену раду

ЗВО, де відбувається обрання шляхом таємного голосування. Термін заключення контракту, за словами В. О. Крамченкової є сталим та складає 5 років.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці систематично залучаються до організації та реалізації освітнього процесу в ЗВО: беруть участь у науково-методичних семінарах; консультують щодо актуальності вибору теми дисертаційної роботи; ініціюють участь здобувачів вищої освіти у різноманітних проєктах. На зустрічі зі стейкхолдерами В. Г. Панок висловив потребу у кваліфікованих, захищених за новими вимогами докторів філософії (PhD). Роботодавці (В. Г. Панок, С. К. Шандрук) відповідно до зазначеного під час онлайн зустрічі, активно приймають участь у розробці та вдосконаленні даної ОП ще з 2016 року (п.1 відповідей на запит ЕГ). ЗВО має низку підписаних угод про співпрацю (п. 9 відповідей на запит ЕГ). С. К. Шандрук був тричі залучений в якості опонента до складу разових спеціалізованих рад для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія. С. К. Шандрук за допомогою дистанційних технологій мав зустрічі зі здобувачами, прочитав оглядову лекцію “Психологія професійної креативності”. В. Г. Панок прочитав оглядову лекцію “Теоретико-методологічні засади практичної психології”, зустрічався зі здобувачами. На онлайн зустрічі роботодавці висловили наступне бачення розвитку та вдосконалення даної ОП: В. Г. Панок порадив приділити більше уваги проблемам наукової етики; С. К. Шандрук рекомендував скоротити об’єм освітньої складової з 3 років до 1,5 року, а заощаджений час приділити науковій складовій.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час зустрічей з гарантом ОП, здобувачами, стейкхолдерами з’ясовано, що в якості форм співпраці з професіоналами-практиками, експертами галузі, представниками роботодавців практикуються науково-практичні семінари, майстер-класи професіоналів-практиків, на яких стейкхолдери мають можливість висловити свої погляди на підготовку майбутніх фахівців. Впродовж онлайн зустрічі з НПП гарант ОП К. І. Фоменко зазначила, що: тричі на рік організуються круглі-столи; щорічний Харківський осінній марафон психотехнологій з залученням стейкхолдерів, працівників та здобувачів всіх рівнів. Також стейкхолдери залучаються до “Психологічного форуму” (який відбувається щотравнево, і на якому виступали В. Г. Панок, С. К. Шандрук, В. В. Найчук) та до участі і організації інших конференцій. Як приклад, були наведені заняття з когнітивно-поведінкової терапії з А. М. Большаковою (цикл лекцій та семінарів). За словами гаранта ОП К. І. Фоменко, на наступний рік планується низка лекцій та семінарів з символдрами з Я. Л. Обуховим-Козаровицьким, на дану мить відбувається підписання договору (19.05.2021р.).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів регламентується “Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників ХНПУ” (<https://cutt.ly/onwlGT3>). ЗВО укладено низку угод з закордонними ЗВО та закладами вищої освіти України, в яких викладачі можуть підвищувати кваліфікацію та обмінюватися досвідом через: планове підвищення кваліфікації 1 раз на 5 років; міжнародне стажування, участь у конференціях, круглих столах (п. 9 відповідей на запит ЕГ). ЗВО підписано ряд міжнародних договорів, угод та меморандумів про співпрацю, які оприлюднені у відкритому доступі (<https://cutt.ly/pbZHQ4>). У положенні про підвищення кваліфікації зазначено, що працівники ЗВО можуть підвищувати свою кваліфікацію у закладі освіти в якому вони працюють, проте ЕГ групою відмічено відсутність власної програми професійного розвитку викладачів.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО розроблено ряд документів щодо підтвердження матеріального і нематеріального заохочення НПП (або інших форм стимулювання НПП): “Положення про атестацію педагогічних працівників ХНПУ” (<https://cutt.ly/snq6TuD>); “Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників ХНПУ” (<https://cutt.ly/fnq6YSD>); “Положення про порядок обрання за конкурсом та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників ХНПУ” (<https://cutt.ly/4nq6Pdw>); “Положення про систему стимулювання якісної і ефективної роботи науково-педагогічних і інших категорій працівників ХНПУ” (<https://cutt.ly/Hnq6Fgk>); “Положення про звання “Почесний доктор”” (<https://cutt.ly/unq6HG5>); “Положення про нагородження медаллю “Г. С. Сковорода”” (<https://cutt.ly/Onq6LuO>). За словами завідувача кафедри Т. Б. Хомуленко, подання на будь-якого роду преміювання відбувається три рази на рік. Подання на преміювання здійснюється після засідання кафедри, на якому відбувається обговорення кандидатів на нагородження на підставі особистих здобутків, кількості публікацій та захищених здобувачів третього рівня. Через рішення ради факультету рекомендація подається на вчену раду ЗВО, яка приймає остаточне рішення про нагородження. За результатами роботи ЕГ з менеджментом ЗВО визначено, що в ЗВО існує різноманітна система заохочення наукових та

професійних здобутків НПП: Т. Б. Хомуленко зазначила, що отримала премію та медаль Г. Сковороди у 2021 році, а гарант програми К. І. Фоменко була переможцем номінацій “Молодий вчений” та “Людина року” у 2018 р. Також гарант зазначила, що в ЗВО є рейтингування кафедр (<https://cutt.ly/8nq6WZK>) яке відбувається на основі рейтингування за науковою активністю викладачів (розділ 3 та додаток А “Положення про визначення рейтингу кафедр ХНПУ” (яке, зокрема, відбувається на основі кількості публікацій Web of Science, Scopus та міжнародної проектної активності). Крім того, випусковою кафедрою щороку подається науковий звіт, за результатами якого визначається переможець номінації “Кращий науковець”. Незважаючи на наявність системи стимулювання викладацької майстерності у ЗВО, ЕГ звертає увагу на її персональну неформалізованість: а саме – рейтинг кафедр не дозволяє прозоро оцінити персональні здобутки НПП і, як наслідок – не здатний у достатній мірі стимулювати розвиток викладацької майстерності, що є недоліком. ЕГ рекомендує розглянути можливість вдосконалення системи стимулювання викладацької майстерності через впровадження індивідуального рейтингу для НПП, показники якого були б чіткою підставою для здійснення матеріального та морального заохочення НПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація НПП, задіяних до реалізації освітньої програми, повністю забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН; процедури конкурсного відбору НПП є прозорими і дозволяють забезпечити підвищення рівня їхнього професіоналізму; ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців за допомогою різних механізмів (очно та дистанційно); здійснюється анкетування здобувачів щодо задоволеності викладанням за освітніми компонентами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Відсутність власних програм підвищення кваліфікації та професійного розвитку НПП; неформалізований механізм стимулювання розвитку викладацької майстерності. Рекомендації: розробити власні внутрішні програми сприяння професійному розвитку НПП; формалізувати механізм стимулювання розвитку викладацької майстерності через вдосконалення локальних актів ЗВО, які регулюють критерії преміювання та нематеріального стимулювання НПП через впровадження індивідуального рейтингу для НПП, показники якого були б чіткою підставою для здійснення матеріального та морального заохочення НПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП та освітня діяльність за цією програмою відповідають визначеному критерію, а саме: процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму, ЗВО залучає роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу. Недоліки, які були встановлені при визначенні рівня відповідності за даним критерієм стосуються застарілого механізму стимулювання викладацької майстерності, який не оперує прозорими умовами і здобутками НПП, які є цінними для адміністрації та відсутності власних програм підвищення кваліфікації та професійного розвитку НПП не є суттєвими і можуть бути виправлені у робочому порядку шляхом удосконалення внутрішніх політик ЗВО із зазначених питань.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертна група, в процесі здійснення дистанційної експертизи, переконалась у тому, що матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення є достатнім та сприяє досягненню цілей, завдань, програмних результатів навчання визначених даною ОП. На сайті ЗВО оприлюднено інформацію про матеріально-технічне забезпечення (<https://cutt.ly/SnwxС3Т>). Навчальний простір ХНПУ містить необхідну кількість навчальних аудиторій, забезпечених навчально-методичним інвентарем, наприклад: аудиторія імені акад. О. Леонтєва (наявні: засоби мультимедіа, Юнгіанська пісочна таця, обладнання для пісочної анімації, трансформаційна психосоматична гра “У

пошуках філософського каменю” (автор Т. Б. Хомуленко), метафоричні карти, кубики Роррі та ін.). У розпорядженні НПП та здобувачів є ноутбуки та сучасна україномовна профільна література. Також є комп'ютерний клас на 9 місць, всі комп'ютери мають доступ до мережі Internet. ХНПУ має декілька читальних залів, в одному з яких є фонд дисертацій (докторських та кандидатських). На території ЗВО є вільний доступ до Wi-Fi мережі. ЕГ було продемонстровано: музей анатомії людини, аудиторія мультимедіа, столова та буфет. Особливої уваги заслуговує “Дитячий універ” (ауд. 108-а) – спеціально облаштована кімната для дітей студентів та викладачів, де з 8:00 до 16:00 працює спеціаліст, який займається з дітьми. Дана послуга є абсолютно безкоштовною для співробітників та здобувачів. Адміністрація ЗВО проводить моніторинг потреб та інтересів здобувачів освіти щодо освітнього простору (<https://cutt.ly/XnwxZov>), що є позитивною практикою. Разом з тим, ЕГ в процесі аналізу СО та здійснення дистанційної експертизи було підтверджено відсутність спеціалізованої психологічної лабораторії, наявність якої значно підвищила б якість підготовки здобувачів даної ОП шляхом розширення спектру можливих дослідницьких напрямів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час здійснення дистанційної експертизи ЕГ було підтверджено, що НПП ЗВО та здобувачі освіти безоплатно користуються матеріально-технічною базою, бібліотекою, мультимедійним обладнанням, комп'ютерами, аудиторним фондом та науково-методичною літературою кафедри психології ХНПУ та бібліотеки. Освітній простір дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП завдяки вільному доступу до інформаційних ресурсів, необхідних для навчання викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітній простір, створений в ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за даною ОП та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. У ЗВО активно працюють: “Спілка студентів і молоді університету” (<https://cutt.ly/FnwxoqJ>) та “Рада молодих вчених” (<https://cutt.ly/jnwx93d>). Обидві зазначені ради активно співпрацюють з адміністрацією ЗВО та зі здобувачами вищої освіти з метою задоволення потреб та інтересів останніх. У ЗВО для здобувачів постійно діє комплекс заходів для забезпечення проведення занять, надання консультацій. Забезпечено доступ до всіх інформаційних ресурсів, передбачених освітніми компонентами. Під час дистанційного перегляду освітнього простору, експертною групою було підтверджено, що всі приміщення, які використовуються для реалізації ОП, є добре освітленими та безпечними для здоров'я здобувачів і забезпечують реалізацію даної ОП. У ЗВО діють: “Психологічна служба ХНПУ” (<https://cutt.ly/Enwx4cP>) основною метою діяльності якої є психологічне забезпечення та підвищення ефективності педагогічного процесу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників: здобувачів, НПП (<https://cutt.ly/Znwx6AK>). Також в ХНПУ діє “Служба з режиму і безпеки” (<https://cutt.ly/rnxcwSg>), яка керується “Положенням про запобігання і протидію дискримінації та сексуальним домаганням у ХНПУ” (<https://cutt.ly/5nwcOMJG>). Позитивною практикою варто відмітити існування “Гендерного центру” (<https://cutt.ly/mnxcyoO>), який керується “Положенням про гендерний центр” та має на меті формування гендерних компетенцій молоді та вчительства, розробку й реалізацію гендерно чутливих освітніх технологій у практиці ЗВО. Задовольняти потреби та інтереси здобувачів також допомагає “Культурно-мистецький центр університету” (<https://cutt.ly/qnwcIw>). Під час спілкування зі здобувачами, останні стверджували, що цілком задоволені створеним освітнім простором і вважають його безпечним.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Згідно “Статуту ХНПУ” (<https://cutt.ly/obCljS>) та “Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в ХНПУ” (<https://cutt.ly/sbZMcCl>), здобувачі вищої освіти мають змогу звернутися до адміністрації ЗВО з організаційно-виховних питань, навчання, проживання тощо. У ЗВО діють різноманітні секції та студентські організації (<https://cutt.ly/ZnwcOi4>). Під час бесіди здобувачі вказували задоволення рівнем навчання та використання дистанційних технологій (<https://cutt.ly/bnwcSqY>). У закладі діє розгалужена система структурних підрозділів, які забезпечують різні види підтримки за даним критерієм. Освітня, організаційна, інформаційна та консультативна підтримка здобувачів здійснюється за допомогою інформування через веб-сторінки (<https://cutt.ly/7nwcFYz>). У мережі можна також знайти “Тренінговий центр соціального і професійного розвитку ХНПУ” (<https://cutt.ly/OnwcHRP>). С. Безкоровайний під час опитування зазначив, що проводяться регулярні опитування, наявна група у додатку-месенджері “Viber”, куди можна звернутися по допомогу і підтримку, або отримати зворотний зв'язок через електронну пошту. Л. Жукова, на онлайн зустрічі зазначила, що зручним та позитивним є те, що можна залишити дитину у “Дитячому універсі”. С. Лукова відзначила власний досвід отримання консультативної підтримки за допомогою телефону у відділі аспірантури, в якому завідувач і співробітники допомогли розібратися з усіма питаннями. А. Іванченко вказала, що на сайті є скринька довіри та електронні адреси підрозділів, куди можна звернутися (<https://cutt.ly/tnwcLrC>). ЕГ під час онлайн зустрічей було

підтверджено, що в ХНПУ діють: “Психологічна служба ХНПУ” (<https://cutt.ly/hnwcZ98>) та “Культурно-мистецький центр університету” (<https://cutt.ly/unwcC2k>). “Наукова Бібліотека ХНПУ” надає здобувачам підтримку і допомогу в пошуку і аналізі інформації (<https://cutt.ly/mnwcNhu>). Таким чином ЕГ узагальнює, що освітня, консультативна, організаційна та інформаційна підтримка організована на достатньому рівні, відділи ЗВО функціонують злагоджено.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ХНПУ забезпечено достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. У ЗВО діє “Психологічна служба ХНПУ” (<https://cutt.ly/hnwcZ98>), на території ЗВО працює медичний пункт. На сайті ЗВО є спеціально створені розділи: “Навчально-методичний інклюзивний центр” (<https://cutt.ly/FnvwttM>), де визначені: “Особливості навчання студентів з ООП”; “Порядок супроводу осіб з особливими освітніми потребами”; “План заходів та проведені заходи центру”. У 2017 році в ХНПУ на базі кафедри спеціальної, інклюзивної і здоров’язбережувальної освіти створено загальноуніверситетський навчально-методичний інклюзивний центр (керівник О. С. Казачінер). Зокрема, під час дистанційних зустрічей була представлена інформація про наявність пандусів для маломобільних груп; наявність санвузлів, що обладнані відповідно до можливостей осіб з особливими/додатковими потребами; наявність кнопок виклику біля входів в корпуси ЗВО.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов’язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

На сайті ХНПУ у відкритому доступі оприлюднено документи щодо врегулювання конфліктних ситуацій: “Статут ХНПУ” (<https://cutt.ly/lnwS5aQ>); “Положення про організацію освітнього процесу в ХНПУ (у новій редакції)” (<https://cutt.ly/EnwDr3U>); “Етичний кодекс ХНПУ” (<https://cutt.ly/SnwwMpp>); “Положення про комісію з етики та управління конфліктами” (<https://cutt.ly/6nvw2A8>); “Положення про механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в ХНПУ” (<https://cutt.ly/Knwv4uu>); “Антикорупційна програма ХНПУ на 2021-2022 рр.” (<https://cutt.ly/Snww5MJ>); “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності” (<https://cutt.ly/1nwntaS>). Таким чином, констатуємо позитивну динаміку в аспекті сприяння ЗВО у впровадженні чіткої і зрозумілої політики попередження конфліктних ситуацій. На сайті ЗВО є розділ “Моніторингу якості освіти” (<https://cutt.ly/nnwbgoF>), який керується “Порядком проведення моніторингових досліджень у ХНПУ” (<https://cutt.ly/AnwbBbQ>), містить програми опитувань та власне – анкети. У ХНПУ визначено політику врегулювання конфліктних ситуацій, пов’язаних з корупцією – вкладка “Антикорупційні заходи” (<https://cutt.ly/SnwbSp2>) та “Протидія дискримінації та булінгу” (<https://cutt.ly/jnwbGH8>). Здобувачі освіти, на дистанційних зустрічах повідомили, що вони були ознайомлені зі змістом відповідних положень. У ЗВО, здобувачі можуть повідомити про етичні порушення у: “Спілку студентів і молоді університету” (<https://cutt.ly/FnwxoQJ>) та “Раду молодих вчених” (<https://cutt.ly/jnwx93d>). Випадків конфліктних ситуацій (зокрема пов’язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією за словами учасників фокус груп на даній ОП не зафіксовано. Однак, під час дистанційних зустрічей зі структурними підрозділами та здобувачами ЕГ не було отримано конкретної відповіді на запитання про алгоритми дії у випадках корупції чи сексуальних домагань, що свідчить про обмежену поінформованість персоналу та здобувачів, щодо змісту затверджених політик ЗВО про врегулювання конфліктних ситуацій, тому просвітницька робота з даних питань потребує вдосконалення.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Розгалужена соціальна інфраструктура та наявність психологічної служби; доступність інфраструктури ХНПУ для здобувачів ВО; наявність унікальних об’єктів інфраструктури, що сприяє додатковій організаційній та соціальній підтримці здобувачів (дитяча кімната); достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами; робота комісії з етики та управління конфліктами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутність спеціалізованої психологічної лабораторії для здійснення наукових досліджень за спеціальністю; відсутність у персоналу та здобувачів чіткого розуміння алгоритму діяльності у ситуаціях, пов’язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією. Рекомендації: розглянути можливість створення лабораторії для здійснення досліджень у галузі психології; посилити просвітницьку роботу серед персоналу та здобувачів щодо політик та процедур вирішення конфліктних ситуацій пов’язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію. Фінансові, матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених результатів навчання, наявний безоплатний доступ викладачів і здобувачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів ЗВО, освітній простір є безпечним для життя та здоров'я здобувачів, які цілком задоволені освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою. У ЗВО створено достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Проте недоліками, які вплинули на оцінку даного критерію стали: відсутність спеціалізованої психологічної лабораторії, що певним чином звужує можливості здійснення наукових досліджень за спеціальністю та відсутність у персоналу та здобувачів чіткого розуміння політик та процедур вирішення конфліктних ситуацій пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією. Проте, дані слабкі сторони не є суттєвими, не здійснюють негативного впливу на якість та можуть бути виправлені у робочому порядку.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторинг і періодичний перегляд ОП регулюється нормативними документами, серед яких: "Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в ХНПУ" (<https://cutt.ly/sbZMCcL>), "Положення про освітню програму ХНПУ" (<https://cutt.ly/lbXhUaI>). У ЗВО координація функцій з внутрішнього забезпечення якості освіти покладена на відділ моніторингу (<https://cutt.ly/XnwxZov>). Як окреме положення існує "Політика у сфері якості" (<https://cutt.ly/knwWbJU>). На сайті ХНПУ наявна вкладка "Освітній процес та якість освіти аспірантури та докторантури" (<https://cutt.ly/4pnwWYOZ>), де оприлюднено результати анкетувань (<https://cutt.ly/lnwWD50>). Останні зміни, які були внесені до ОП: за словами Т. Б. Хомуленко такі: введено ОК "Ігротехнічна компетентність" та "Психоімунологія", а ОК "Психокорекція" була замінена на "Провідні напрямки психотерапії", В. О. Крамченкова в свою чергу запропонувала посилити ПРН 1, ПРН 2 та ПРН 4 та ввести ОК "Сучасні методи математичної статистики".

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ під час дистанційної експертизи було здійснено інтерв'ювання здобувачів з приводу їх практичного долучення до процесу перегляду ОП. Під час онлайн інтерв'ювання здобувачі назвали наступні приклади внесення змін: В. Надьон (3 курс) зазначила, що у 2021 році було розширено перелік дисциплін ОП, яких було 5, а стало 7; Н. Ветрова (2 курс) брала участь у засіданні кафедри, і за її словами, з її подання ввели дисципліну "Теорія пошуку наукової інформації". Водночас ЕГ було відмічено, що в опитувальнику Google форм за даною ОП, питання стосовно внесення конкретних змін одне і сформульовано занадто узагальнено: "Якщо бажаєте, то надайте Ваші пропозиції щодо вдосконалення освітньо-наукової програми, за якою Ви навчаєтесь, і щодо освітньо-наукового середовища (ХНПУ), в якому відбувається її реалізація" (<https://bit.ly/3vnxjdJ5>). Більш конкретно стосовно внесення змін та впливу на ОП є анкета відділу аспірантури і докторантури щодо якості реалізації ОП (<https://bit.ly/2Snoghs>). Під час дистанційної зустрічі із студентським самоврядуванням ЕГ мала змогу пересвідчитися про включеність самоврядування в життя здобувачів освіти. Але конкретних прикладів внесення змін до ОП наведено не було: В. Артюшенко зазначила, що претензій стосовно освітньої програми не було, відповідно і змін також не було; голова спілки студентів та молоді Д. Касалап, апелюючи на недовготривалість займання посади прикладів змін ОП також не навів. Однак С. Лукова зазначила, що за їх проханням було розширено перелік вибіркових дисциплін психологічних курсів, а для покращення практичних навичок проведено лекції та семінари, зокрема з А. М. Большаковою. У протоколі № 8 від 9 лютого 2016 року також зазначено, що Н. Лесніченко запропонувала "переглянути перелік вибіркових дисциплін", проте без уточнення на підставі якого саме звернення. Таким чином ЕГ зафіксувала достатньо слабку активність органів студентського самоврядування щодо їх залучення до процесу періодичного перегляду освітніх програм та інших процедур забезпечення її якості: роль в основному обмежується набором вибіркових ОК, тому ЕГ може засвідчити лише перші кроки формування справжньої співпраці щодо забезпечення якості з органами студентського самоврядування як партнерами.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ЗВО діє “Положення про стейкхолдерів освітніх програм ХНПУ” (<https://cutt.ly/tnwTmoM>), яке регламентує загальні правові й організаційні засади функціонування інституції стейкхолдерів в ЗВО. У відповідь на запит ЕГ про конкретні приклади залучення роботодавців (п.1) ЗВО, були надані витяги з протоколів кафедри: № 7 від 28 січня 2016 року та № 8 від 9 лютого 2016 року та результати анкетування “Оцінювання співпраці з роботодавцями”. Під час дистанційної зустрічі С. К. Шандрук зазначив, що зміни ОП були зосереджені на вдосконаленні певних компетентностей, зокрема здійснювався регулярний перегляд робочих програм ОК для підсилення тієї чи іншої компетентності або того чи іншого ПРН, замінювалися коригувався зміст окремих ОК. В. Г. Панок зазначив, що цілісні та комплексні зміни планується вносити за результатами навчання та захистів дисертацій. На зустрічі роботодавці висловили свої враження про позитивні сторони ОП (сильна наукова школа та якісна підготовка здобувачів – Н. В. Підбуцька) та сторони ОП, які потребують покращення (зокрема збільшення об'єму наукової складової – С. К. Шандрук). Жоден з стейкхолдерів на момент проведення експертизи не приймав випускників даної ОП для проходження практики та на роботу, проте висловлювалися за певнення про перспективу такої співпраці.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

З аналізування СО встановлено, що випускників за даною ОП ще не було, оскільки акредитація первинна. Проте, як позитивні практики варто відмітити наявність “Асоціації випускників ХНПУ”, яка має свої сторінки у Facebook (<https://cutt.ly/anwOCDM>) та на сайті ХНПУ (<https://cutt.ly/8nwONOf>). На відкриті зустрічі завітали випускники даного ЗВО: О. С. Шукалова, С. М. Бужинська, які надали позитивний зворотній зв'язок про дану ОП. У ЗВО, згідно звіту СО, проводяться різні заходи (Дні факультетів, Дні відкритих дверей, різноманітні форуми, круглі столи, ярмарки вакансій тощо), на які запрошуються випускники ХНПУ та інших ЗВО. ЕГ констатує, що загалом у ЗВО наявна практика збирання, аналізування та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ЗВО діє “Центр ліцензування, акредитації і контролю якості освіти” (<https://cutt.ly/DnwA4vw>), створений у зв'язку з потребами належної організації освітнього процесу в ЗВО. На сайті ХНПУ є вкладка “Моніторинг” (<https://cutt.ly/XnwxZov>), на якій розміщені положення, необхідні для здійснення діяльності, зразки анкет для опитувань та аналізування даних опитувань. У ХНПУ координація функцій з внутрішнього забезпечення якості освіти покладена на відділ моніторингу (<https://cutt.ly/XnwxZov>), як окрема практика присутня “Політика у сфері якості” (<https://cutt.ly/knwWbJU>). На сайті ХНПУ є вкладка “Освітній процес та якість освіти аспірантури та докторантури” (<https://cutt.ly/4nwWYOZ>), де презентовані результати анкетувань (<https://cutt.ly/InwWD50>). З метою виявлення недоліків в ОП та освітній діяльності з її реалізації проводиться внутрішній аудит та опитування здобувачів та НПП, що було підтверджено в ході онлайн бесід та аналізування звітів, які відображені на сайті. Під час здійснення акредитаційної експертизи було проведено інтерв'ювання НПП стосовно регулярності перегляду ОП, на що була отримана відповідь, що ОП регулярно обговорюється та переглядається на засіданнях кафедри. Озвучені наступні приклади: С. Галушко зазначила, що опитування відбуваються кожного року, на теми академічної доброчесності, задоволеності ОП, а також після кожного курсу навчання з метою його аналізування та виявлення недоліків (<https://cutt.ly/fnwSq4r>). С. Лукова також зазначила про опитування стосовно доступності інформації, рівня задоволення якістю освітнього процесу, пропозицій, які здобувачі можуть висунути стосовно покращення якості навчання або доступності ресурсів, стосовно конфліктних ситуацій, випадків дискримінацій. У докарантинний період опитування здійснювалися усно або ж методом анкетування, під час карантину використовуються Google форми. За словами А. Гладких, позитивною практикою є проведення конкурсу есе “Моя академічна доброчесність” (червень 2020 року). Проте ЕГ констатувала нечіткість механізмів реагування на виявлені недоліки, зокрема у п. 3.7 “Порядку проведення моніторингових досліджень у ХНПУ” вказано наступне: “Результати моніторингових досліджень: обговорюються і аналізуються на всіх рівнях університету (спілка студентів і молоді, кафедра, факультет, університет); сприяють процесу самовдосконалення педагогічної діяльності викладача; рекомендуються враховувати при визначенні міри заохочення; враховуються при визначенні напрямку підвищення кваліфікації викладачів; використовуються для прийняття кадрових рішень; враховуються при проходженні конкурсного відбору на викладацьку посаду; враховуються кафедрами при вдосконаленні методичного забезпечення освітнього процесу” без деталізації що саме і яким чином може вплинути на зазначені освітні і організаційні процеси.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація освітньої програми «Психологія» третього рівня освіти є первинною, тому зауваження та пропозиції щодо даної ОП на теперішній час відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ЗВО функціонує “Центр ліцензування, акредитації і контролю якості освіти” (<https://cutt.ly/DnwA4vw>), який забезпечує моніторинг освітніх процесів та формує політику забезпечення якості. На сайті ЗВО у розділі “Моніторинг” (<https://cutt.ly/XnwxZov>), визначені: “Політика у сфері якості”, “Стратегія розвитку ХНПУ на 2021 - 2025 рр.” (<https://cutt.ly/GnwFYij>) та “Порядок проведення моніторингових досліджень у ХНПУ” (<https://cutt.ly/mnwF1hy>). У “Порядку проведення моніторингових досліджень” визначені: етапи проведення моніторингу (розділ 3), методи моніторингових досліджень (розділ 5) та зразки програм моніторингових досліджень. На сайті ХНПУ у вкладці “Наука” є розділ “Перевірка на плагіат”, де висвітлені: “Система забезпечення академічної доброчесності у ХНПУ” (<https://cutt.ly/fnwF1HP>); етапи перевірки дисертації на наявність академічного плагіату (<https://cutt.ly/AnwF2GX>) та договір про співпрацю з ТОВ “АНТИПЛАГІАТ” (<https://cutt.ly/enwF5LQ>). Також на сайті ЗВО є розділ “Академічна доброчесність, репутація” (<https://cutt.ly/snwGpOd>), який в свою чергу містить покликання на: “Кодекс академічної доброчесності ХНПУ” (<https://cutt.ly/nnwGjq9>), який містить, зокрема: “Відповідальність за порушення академічної доброчесності” (розділ 4, де прописана відповідальність і працівників ЗВО, які вчинили порушення академічної доброчесності п. 4.5); “Положення про комісію з питань академічної доброчесності” (<https://cutt.ly/mnwGQLe>), “Декларація про дотримання академічної доброчесності в ХНПУ” (<https://cutt.ly/LnwGRWy>) та “Положення про проведення конкурсу есе серед здобувачів вищої освіти “Моя академічна доброчесність”” (<https://cutt.ly/onwGitk>). Персоналу та здобувачам, за даною ОП, регулярно проводяться заходи з інформування та популяризації академічної доброчесності. Все зазначене у своїй сукупності дозволяє відмітити формування та розвиток культури якості, ОП та освітньої діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЗВО послідовно дотримується визначених ним процедур затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; роботодавці залучені до процесу періодичного перегляду ОП як партнери; в академічній спільноті ХНПУ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою; наявність “Декларації про дотримання академічної доброчесності”.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Нерозробленість чітких механізмів реагування на виявлені недоліки ОП; обмежене залучення органів студентського самоврядування щодо до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Рекомендації: конкретизувати механізми та процес реагування на виявлені в ОП недоліки; ширше залучити здобувачів вищої освіти безпосередньо, зокрема через органи студентського самоврядування до процесу періодичного перегляду ОП та інших процесів для підвищення якості.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію. ЗВО послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, стейкхолдери залучені до процесу перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, в академічній спільноті ЗВО сформована культура якості. Однак ЕГ засвідчує лише перші кроки формування справжньої співпраці зі здобувачами як партнерами внаслідок нерозробленості механізмів реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності, слабку активність органів студентського самоврядування щодо вдосконалення ОП. Зазначені недоліки не є суттєвими, не здійснюють негативного впливу на якість та можуть бути усунені у робочому порядку.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Вся інформація, щодо правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу розміщується на сайті з метою інформування зацікавлених сторін, що свідчить про прозорість та публічність ЗВО. Освітній процес у межах ОП реалізується відповідно до “Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в ХНПУ” (<https://cutt.ly/sbZMCcL>). Нормативно-правові акти з організації навчального процесу в університеті розміщені на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/obXgTgZ>). Також існує поділ нормативної документації за відділами (<https://cutt.ly/JbXgIjO>), (<https://cutt.ly/xbXgP5z>). У ході бесіди з НПП, науковими керівниками, здобувачами та іншими стейкголдерами був підтверджений факт їхньої обізнаності про власні права та обов'язки. Вони розуміють де саме і у яких розділах можна знайти відповідні нормативні документи, регламенти і положення. Здобувачі на фокус-групі зазначили, що отримують належну та змістовну консультативну підтримку, мають тісні контакти з гарантом ОП. ЕГ приходить до висновку, що ЗВО на достатньому рівні інформує усіх стейкголдерів про реалізацію освітнього процесу та є інформаційно відкритим. Інформація, що оприлюднюється у вільному доступі, є достатньою для дотримання прав і обов'язків учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті ЗВО оприлюднене “Положення про освітню програму ХНПУ” (<https://cutt.ly/IbXhUaI>), яке регулює порядок розроблення та оновлення освітніх програм. Також оприлюднено всі редакції ОП починаючи з 2016 року, що є позитивною практикою (<https://cutt.ly/XbXhAYt>). Сторінка для обговорення проектів ОП на вебсайті наявна у вигляді форми зворотного зв'язку (<https://cutt.ly/AbXhSFI>), посилання на яке здійснюється з розділу “Освітні програми” (<https://cutt.ly/vbXhFK2>), що однак не дає можливості бачити вже наявні пропозиції і зауваження, надані іншими зацікавленими сторонами і, відповідно, обговорювати їх онлайн. Стейкголдери у ході бесіди стверджували, що брали участь в опитуванні роботодавців та вносили свої рекомендації, проте оприлюднені результати на дату звернення 20.05.2021 відсутні. Оприлюднено проект ОП редакції 2021 року (<https://cutt.ly/VbXhJtJ>) у відповідному розділі вебсайту (<https://cutt.ly/obXhKDD>), що є позитивною практикою.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На вебсайті ЗВО оприлюднено точну і достовірну інформацію про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати та компоненти) (<https://cutt.ly/sbXhC6I>), графіки освітнього процесу (<https://cutt.ly/JbXhMTb>). Подано перелік ОК за вибором здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/tbXh3AD>), перлік ОК підготовки здобувачів (<https://bit.ly/2RQnvAd>) та їх анотації/презентації силабусів, наприклад “Психологія кар'єрного успіху” (<https://cutt.ly/PbXjyiL>), “Психолінгвістика” (<https://cutt.ly/IbXjuBa>), зразки документації науково-викладацької практики. Проте не оприлюднено повнотекстові силабуси (надані як відповідь на запит). Позитивною практикою є наявність оприлюднених результатів всіх опитувань закладу з покликанням з головної сторінки (<https://cutt.ly/hbXhczw>). Крім того, розміщена інформація щодо вступної кампанії (<https://cutt.ly/vbXhvV8>). На підставі зазначеного ЕГ робить висновок, що обсяг інформації, що оприлюднено, достатній для того, щоб забезпечити можливість потенційних вступників зробити поінформованим їх вибір щодо вступу на програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Локальні нормативно-правові акти є доступними та розміщені на офіційному веб-сайті; ЗВО достатньою мірою інформує зацікавлені сторони про різні аспекти здійснення освітнього процесу; оприлюднено проект ОП 2021 року; вебсайт має зручну навігацію.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Наявна система зворотного зв'язку стосовно проектів ОП не дає можливості бачити вже наявні пропозиції і обговорювати їх онлайн. Рекомендації: Розглянути можливість удосконалення системи обговорення проектів ОП

так, щоб відвідувачі вебсайту могли бачити пропозиції і відгуки, які надходять від інших стейкхолдерів і обговорювати їх.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП та освітня діяльність загалом відповідають визначеному критерію. Доступними є правила і процедури, що регулюють права й обов'язки учасників освітнього процесу; інформація про ОП наявна на сайті в достатньому обсязі з невеликим, який стосується відсутності можливостей обговорень ОП та ознайомлення з їх результатами. Даний недолік не є суттєвим та може бути усунений у короткий термін.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Відомості СО містять достатньо релевантну й аргументовану інформацію щодо врахування наукових інтересів здобувачів ОП. Частина здобувачів вступила на ОП після успішного завершення бакалаврської та магістерської програм в цьому ж ЗВО. ОП третього рівня було їх свідомими та обґрунтованим вибором, оскільки вони прагнуть професійно зростати і розвиватися у викладацькій професії та науковій діяльності. Аналіз НП ОП свідчить про достатньо високу забезпеченість методологічних та викладацьких компетентностей аспірантів. Такі ОК як "Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проєктів", "Методологія наукових психологічних досліджень", "Сучасні методи математичної статистики у психології" забезпечують дослідницькі та методологічні компетентності (наприклад, ОК "Філософія науки та інновацій" ґрунтовно розглядає питання організації наукового психологічного дослідження, його принципів та структури, вимоги до апробації, принципів роботи над дисертацією та ін.), тоді як "Науково-викладацька практика" сфокусована на розвитку викладацьких компетентностей, яка також підкріплюється широким набором педагогічно спрямованих вибіркових ОК, таких як: "Психологія вищої школи", "Менеджмент вищої освіти", "Психологія суб'єктів педагогічного процесу" та ін. Аналіз тем дисертаційних досліджень здобувачів та ОК свідчить загалом про відповідність обов'язкових та вибіркових дисциплін дослідницьким інтересам здобувачів. Наприклад, тема здобувачки А. Іванченко "Психологічні особливості спрямованості студентів до монетарної кар'єри", відповідає вибірковому ОК: "Психологія кар'єрного успіху", тема здобувача С. Безкоровайного "Психолого-психолінгвістична структура легкості та особливості її розвитку як компонента ігрової компетентності" – ОК "Психолінгвістика" та "Ігрова компетентність", тема здобувачки С. Галушко "Динаміка соціально-психологічної адаптації до школи дітей з різним типом сімейної прив'язаності" – обов'язковому ОК "Психологія сім'ї". Така ж тенденція відстежується у інших здобувачів. Для задоволення наукових інтересів специфічного компетентнісного спрямування на ОП діє релевантна система вибору ОК, яка дозволяє обирати ОК не тільки з ОП інших спеціальностей, але й з ОП інших рівнів вищої освіти. Здобувачі на фокус-групі підтвердили, що наукові керівники враховують їх особисті наукові інтереси, що також посилюється широким набором вибіркових ОК. Таким чином, кожному здобувачеві надано відповідну освітню підтримку, що забезпечує його дослідницькі, методологічні та викладацькі компетентності та інтереси.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Аналіз таблиць відповідності тем дисертацій здобувачів і публікацій наукових керівників, а також результати самостійного пошуку Еґ інформації щодо наукової активності керівників у відкритих джерелах свідчать про цілком достатній рівень дотичності тематик та публікацій у більшості випадків. Наприклад, проф. І. В. Гордієнко-Митрофанова має такі публікації, які відповідають темі її аспіранта Б. Б. Умаєва "Психолого-психолінгвістична структура яви та особливості її розвитку як компонента ігрової компетентності": "Определение шаловливости как компонента игровой компетентности через реконструкцию семантических элементов концепта "шаловливость"". Проблеми сучасної психології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка та Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 47, 2020, 118-140, (у співавт.); Gender - and Role-Specific Differences in the Perception of the Concept "Impishness" (based on the results of a psycholinguistic experiment). Psycholinguistics, Vol. 25 (1), 2019, 33-48, (у співавт.). Однак, аналізування зазначеної відповідності теми здобувача І. Лозового "Особистісні та ситуаційні фактори ставлення курсантів військового вузу до навчально-професійної діяльності" дозволив виявити лише наближену їй відповідність науковим інтересам наукового керівника О. І. Кузнецова, роботи якого сфокусовано переважно у сфері проблематики духовності і життєстійкості, але вже наявні спільні публікації зі здобувачем саме за його тематикою. Таким чином, порівнявши теми здобувачів та праці наукових керівників (у тому числі за ключовими словами) Еґ дійшла висновку, що вони загалом відповідають напрямам наукових інтересів

керівників. Учасники онлайн зустрічей з науковими керівниками й здобувачами підтвердили, що науковий керівник призначається, виходячи з наукових інтересів здобувача, а тема дисертації формулюється з урахуванням, як інтересів та побажань здобувача, так і компетентності наукового керівника. Здобувачі також обізнані щодо можливості зміни теми та наукового керівника. Загалом, наукові керівники є активними дослідниками, що мають достатню кількість наукових публікацій, у тому числі у виданнях категорії "А". Позитивним моментом є те, що на вебсайті розміщені публікації НПП (<https://cutt.ly/IbZHYWu>). Також на запит ЕГ надано інформацію щодо потенційних членів Ради для захисту аспірантів-випускників, аналіз якої свідчить про потенційну можливість їх створення. Також про ефективність підготовки здобувачів на ОП свідчить практика створення одноразових вчених рад з правом прийняття до розгляду і проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії О. С. Галати, Н. М. Даниленко (Наказ МОН України № 1287 від 21.10.20), як і функціонування спеціалізованої вченої ради К 64.053.08 для прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата психологічних наук.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Під час відеогляду члени ЕГ ознайомилися з матеріально-технічною базою, інформаційними ресурсами, бібліотечними фондами ЗВО, якими здобувачі можуть користуватися для реалізації своїх наукових досліджень. Для проведення наукових досліджень та апробації їх результатів, кафедра психології надає здобувачам широкі можливості. Кафедрою та радою молодих вчених щорічно організовуються наукові і науково-практичні конференції, в яких здобувачі мають можливість апробувати результати своїх досліджень: Н. Лесніченко взяла участь у міжнародній науково-практичній конференції "Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики" 11.2020 (м.Київ) та була учасником Школи "Психологія сучасного способу життя" 02.2019; О. Аркатова взяла участь у міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та фахівців галузі психології "Молодь в сучасній психології. Етнічна свідомість та міжетнічна взаємодія" (м.Суми, 2018). Здобувачі ОП також здійснюють апробацію результатів наукових досліджень у зарубіжних конференціях. Численні сертифікати здобувачів представлено на сторіці (<https://cutt.ly/IbZOrVw>), що є доказом активної діяльності з проведення і апробації результатів наукових досліджень. Випусковою кафедрою щорічно проводиться Міжрегіональна науково-практична конференція "Харківський осінній марафон психотехнологій", до якої здобувачі залучені не тільки у ролі учасників, але й організаторів. Здобувачі також публікують результати наукових пошуків у фаховому періодичному рецензованому науковому виданні "Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Серія: Психологія", що є позитивною практикою. Функціонує науково-практичний гурток кафедри психології, який також сприяє апробації результатів науково-дослідної роботи здобувачів (<https://cutt.ly/fbZOU75>). Обговорення проміжних результатів дослідження здобувачів відбувається двічі на рік, що було підтверджено під час зустрічі зі здобувачами та шляхом вивчення скан копій їх індивідуальних планів, протоколів засідання кафедр. Також здобувачі ОП мають безкоштовний доступ до реферативних та наукометричних баз, доступ до яких організовано науковою бібліотекою ЗВО (<https://cutt.ly/fbZOoZI>). У ході інтерв'ю з'ясовано, що ЗВО надає здобувачам всі матеріально-технічні й інформаційні засоби для проведення наукових досліджень, здійснення апробації їх результатів на наукових, науково-практичних міжнародних та всеукраїнських конференціях, семінарах, круглих столах тощо. Однак попри численні науково-дослідні лабораторії у структурі ЗВО, відсутня лабораторія, присвячена саме психологічним дослідженням, як і різноманітне лабораторне обладнання для досліджень у сфері психології (тахіскоп, аудіометр тощо). Таким чином, ЕГ підтверджує, що ХНПУ на достатньому рівні організаційно та матеріально забезпечує в межах ОП достатні можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ОП сприяє залученню здобувачів до міжнародної академічної спільноти відповідно тематик їх досліджень, зокрема через виступи на конференціях, публікації. ЗВО підписано низку міжнародних договорів про співпрацю, завдяки яким здобувачі мають можливість розвивати міжнародну наукову діяльність. Міжнародні договори, угоди та меморандуми про співпрацю і (<https://cutt.ly/pbZHQQ4>), як і презентація іноземних партнерів (<https://cutt.ly/HbZHEqO>) оприлюднено у відкритому доступі. ЕГ пересвідчилася у високій міжнародній науковій активності здобувачів. Зокрема, О. Аркатова, С. Лукова, Н. Лесніченко взяла участь у міжнародній конференції "Modern Science: problems and innovations" у 12.2020 (м. Стокгольм), Н. Чепелева та В. Надьон – у міжнародній науково-практичній конференції "European Scientific Discussions" у 12.2020 та 01.2021 (м. Рим). С. Лукова також була учасницею Міжнародної наукової конференції "Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities" 02.2021 (м. Каунас, Литва) та міжнародної науково-практичної конференції "Educational and science of today: intersectoral issues and development of sciences" 03.2021 (м. Кембридж, В. Британія) з друком статті. Здобувачка Н. Лесніченко пройшла програму стажування "Formation of competencies and development of professional and pedagogical skills of a teacher of higher vocational educational institution" 02.2021 (м. Ломза, Польща). Інформація підтверджена відповідними сертифікатами (<https://cutt.ly/IbZOrVw>). Здобувачі А. Іванченко, С. Лукова, В. Надьон разом з керівниками пройшли іноземне стажування на базі Вищої школи менеджменту та управління в Ополь (Польща). Однак, незважаючи на наявність сторінки, яка присвячена грантам (<https://cutt.ly/zbZHRAN>) наукові

керівники та здобувачі недостатньо залучені до спільних міжнародних дослідницьких проєктів, що є недоліком, який визнається ЗВО і зазначено у відомостях про СО. Таким чином, ЕГ підтверджує, що ЗВО та кафедра психології мають достатні можливості щодо залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти через виступи на конференціях, публікації, програми стажування, проте обмежену залученість до спільних дослідницьких проєктів.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники працюють на кафедрі психології над науково-дослідною темою “Психологія розвитку суб’єктів педагогічного процесу” (державний реєстраційний номер 0121U100712 від 20.01.2021 р.). Дослідження у межах теми НДР відбуваються у тому числі і у річницю наукових шкіл, які функціонують при кафедрі психології, а саме: наукова школа д. психол. н., проф. Т. Б. Хомуленко з дослідження психології тілесності та психосоматики, д. психол. н., проф. М. А. Кузнєцова з дослідження емоційної пам’яті, д. психол. н., проф. К. І. Фоменко з дослідження губристичної мотивації. Суттєва кількість досліджень проведено спільно зі здобувачами, про що свідчить перелік публікацій керівників та аспірантів. Оприлюднення списку публікацій здобувачів у вигляді портфоліо є позитивною практикою (<https://cutt.ly/ObXTHuD>). Результати цих досліджень відображено в опублікованих монографіях, міжнародних наукових працях, виступах на конференціях та втілено у вибіркових ОК: ігрова компетентність, психолінгвістика, психологія кар’єрного успіху та ін. Таким чином, ЕГ засвідчує, що участь наукових керівників у дослідницьких проєктах має реальний, практичний характер.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад’юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Аналізування вебсайту ЗВО, інтерв’ю на фокус-групах свідчать про розуміння важливості питання академічної доброчесності у науковій діяльності. На вебсайті створено дві вкладки, що присвячені проблемам академічної доброчесності: “Академічна доброчесність, репутація” (<https://cutt.ly/fbZHC8F>) та “Академічна доброчесність” (<https://cutt.ly/3bZHBaD>). Створено групу сприяння академічній доброчесності (<https://cutt.ly/IbZHNpm>). Оприлюднені документи (<https://cutt.ly/fbZHC8F>), які регулюють політику академічної доброчесності ЗВО: Наказ № 49-од від 26.02.2021 “Про затвердження Інструкції про порядок перевірки дисертацій аспірантів і докторантів на наявність академічного плагіату”, “Положення про комісію з питань академічної доброчесності”. Окрім нормативного регулювання академічної доброчесності ЗВО сприяє її популяризації через запровадження декларації про дотримання академічної доброчесності (<https://cutt.ly/ebZH6Nv>), залученням аспірантів до проходження дистанційного курсу “Академічна доброчесність в університеті” (<https://cutt.ly/hbZJrzG>), конкурсу-есе (<https://cutt.ly/MbZJaCf>), численними посиланнями на матеріали стосовно підтримки принципів академічної доброчесності (<https://cutt.ly/3bZHBaD>). Договір з ТОВ “Антиплагіат” (<https://cutt.ly/tbZJl8T>) документально підтверджує можливість технічної перевірки робіт на схожість. Процедура перевірки на плагіат дворівнева. Первинна перевірка дисертацій здобувачів на наявність у тексті академічного плагіату здійснюється науковим керівником, за результатами якої останній складає висновок про готовність дисертації до технічної перевірки за допомогою ПЗ, який здійснює інститут інформатизації освіти ХНПУ за один місяць до проведення експертизи дисертації (<https://cutt.ly/MbZMrUX>). Фаховий Вісник ХНПУ (серія: “Психологія”) також передбачає обов’язкову перевірку поданих статей на схожість (академічний плагіат). Зауважимо, що “Положення про наукового керівника здобувача третього рівня вищої освіти...” (<https://cutt.ly/GbZ1f67>) не має прямих вимог щодо академічної доброчесності та не виконує задачу унеможливлення призначення порушника правил академічної доброчесності науковим керівником здобувача, що є недоліком. На сьогодні випадків з виявлення порушення академічної доброчесності на ОП не було. Таким чином, в ЗВО розроблено достатньо розгалужену політику щодо дотримання академічної доброчесності серед здобувачів та НПП, яка у той же час потребує подальшого вдосконалення.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Функціонування наукових шкіл кафедри психології; відповідність освітніх компонент напрямом досліджень здобувачів; забезпеченість можливості участі здобувачів у зарубіжних конференціях та практика їх стажування за кордоном; наявний досвід створення разових спеціалізованих вчених рад; наявність фахового видання категорії “Б” Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди “Психологія”; широкі можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Обмеженість залученості наукових керівників та здобувачів до виконання спільних міжнародних дослідницьких проєктів; внутрішні нормативні документи не врегульовують унеможливлення призначення порушника правил

академічної доброчесності науковим керівником здобувача. Рекомендації: долучатися до виконання спільних міжнародних дослідницьких проєктів; удосконалити нормативні документи для забезпечення унеможливлення призначення порушника правил академічної доброчесності науковим керівником здобувача.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію, а саме: зміст ОП відповідає науковим інтересам здобувачів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності за спеціальністю 053 “Психологія”, наукова діяльність здобувачів загалом відповідає напрямам досліджень наукових керівників, що забезпечується політикою обговорення та вибору тем дисертаційних робіт при вступі, ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень й можливості для залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти через виступи на конференціях, публікації. ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та здобувачів. Виявлені недоліки, що стосуються обмеженої участі здобувачів і керівників у міжнародних дослідницьких проєктах та деяких особливостей формулювань у локальних актах, які регулюють питання академічної доброчесності (стосовно відсутності регуляції унеможливлення призначення порушника правил академічної доброчесності науковим керівником здобувача), які були виділені ЕГ під час роботи не є системними, й не здійснюють негативного впливу на якість. Дані недоліки можуть бути усунуті у робочому порядку.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Корнієнко Інокентій Олексійович

Члени експертної групи

Попович Ігор Степанович

Подорожний Вадим Григорович